...оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

...урят-Монголой ҮНЭН

...эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

...884) | 1955 оной декабриин 2, пятница | Сэн 20 мүнгэ

Буйлуулагдаhан үбhэ ...жээлээр малаа эдеэлүүлхэ

...республикын ажалшад бу- ...скэ арадтаяа хамта пар- ...гэй январска Пленумэй ...е болзорhоонь урид дүүргэ- ...э, Советскэ Союзай Комму- ...кэ партиин XX съездые нэ- ...үрэтэйгөөр угтахын түлөө ...байна. Мүнөө колхозуудта, ...болон совхозуудта хаа ...партиин XX съездын хүндэ- ...оциалистическэ мүрысөөн ...дэлгэрэнхэй. Колхозни- ...ТС-үүд болон совхозуудай ...илэгшэд, хүдөө ажахын ...тэд ажахын шэнэ жэлдэ ...амжалта туйлахын, hү, ...яха, үндэгэ болон бусад ...уудые гүрэндэ элбэг ехээр ...түлөө мүрысөө үргэнөөр ...лнэ.

...ндо республикын колхозууд ...ын газарай 100 гектар бүхэн- ...нтнер мяха, 40 центнер hү ...удта 45 центнер), 85 кило- ...оohо абаха зорилготой. ...е дүүргэхын тулада малай ...эдеэлүүлгэ эрид hайжа- ...эрэгтэй.

...алдахи эгээл харюусалга- ...үбэлжэлгэ ерэбэ. Үбэлэй ...алай харууhа, эдеэлүүлгэ ...эмхидхээл hаа, малhаа ...э ехээр абтаха байна. Энэ ...бэелүүлхын тулада үбhэ ...е зүбөөр, гамтайгаар гарга- ...ээшэ ехэ удхашанартай. ...түрүүн үбhэ тэжээлые буй- ...бэлэдхэхэ зорилго бүхы ...й үмэнэ табигдана. Манай ...мүнөөдэрэй номерто энэ ...ар статья толилогдобо. ...лхозууд, МТС-үүд болон ...д, hүнэй-товарна фермэ- ...өө жэлдэ үбhэ тэжээл буй- ...бэлэдхэхэ хүдэлмэри заата- ...дхэхэ, мүн энээниие бүхы ...еханизацилха уялгатай.

...е зүбөөр эдеэлүүлхэ гээшэ ...ала асуудал мүн. Түрүү ...д, хонишод, малшад хара- ...ан малаа hайнаар харуу- ..., эдеэлүүлhэнэй ашаар лэ ..., мяха ехээр абадаг байна. ..., Хориин аймагай Калини- ...мжэтэ колхозой hаалишан ...а хаража байhан үнеэдтээ ...тэжээлээ буйлуулжа үгэдэг, ...үнеэн бүхэнэй онсо илгаае ... абалсажа эдеэлүүлдэг ...нээнэй ашаар нүхэр Холхо- ...ахын жэл соо нютагай үүл- ...эн бүриhөө 1848 литр hү ...имэ жэшээнүүд олон. Тар- ..., Прибайкальска болон бу- ...м аймагуудай колхозууд ...тэжээл, илангаяа солоомо ...а малда эдюулhэнэй ашаар ... жэл соо hү ехээр hааhан ...Известкын сайдамаар со- ...дэбтээжэ малда эдюулдэг ...hайшаалтай. Энэ аргые хаа ...дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

...үбhэ тэжээлые буйлуулха ...хабтар шухала асуудал мүн. ...энэмнай hү, мяха, ноohо, ...ехээр абахын түлөө тэмсэл ...бhэ, солоомо, таряае заата- ...луулан бэлэдхэжэ малда ...э ашаг шэмэнь ехээр дээ- ...эжэ дүй дүршэл харуулна.

Тиимэhээ тэжээл буйлуулха хүдэлмэри хаа хаанагүй эмхидхэхэ шухала.

Мүнөө ноябрь hара дүүрэбэ. Малай үбэлжэлгын түрүүшын үдэрнүүд юу харуулнаб гэхэдэ, олон газарта үбhэ тэжээл буйлуулха хүдэлмэри эмхидхэхын тулада ямаршье бэлэдхэл хээгүй, малай харууhа, эдеэлүүлгын муугаар эмхидхэгдэhэнэй эсэстэ үнеэд хожоржо, зарим мал туража байhан ушар бии. Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой зарим гүүртэдэ малай гарзалhан ушарые харууhанай муу байhанhаа болоо гэжэ тайлбарилха хэрэгтэй. Кабанскын аймагай колхозууд нёдондо жэлэйхидээл адляар ажахын шэнэ жэлэй эхинhээ hү ехээр hаахын түлөө тэмсэхын орондо, харин мүнөө үнеэдээ зүбөөр эдеэлүүлхэ хүдэлмэри эмхидхээгүй, тиимэhээ үнеэдынь хожоржо, hү бүри багаар hаана. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, үнеэдынь бэлшээридэ ябажа, мүртэйгөөр эдеэлүүлэгдэнэгүй. Үнгэрэгшэ үбэлдөө энэ аймагай колхозууд солоомо буйлуулжа үнеэдтэ эдюулhэнэй ашаар hү ехээр hааhан байгаа. Теэд тэрэ hайн үүсхэлээ эндэхид мүнөө хэрэглэнэгүй. Кабанскынхид энэ дутагдалаа зайсуулха хэмжээ абаха ёhотой. Мүн солоомо буйлуулха хүдэлмэри эмхидхэхэ ехэ арга боломжотой Яруунын, Хориин, Заиграйн аймагуудай олон колхозууд юушье хэнэгүй. Эдэ аймагуудта известко элбэг. Тиимэhээ колхоз бүхэн известкын сайдамаар солоомо дэбтээхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ аргатай.

Колхозуудай правленинүүд, МТС-үүд болон совхозуудай дирекцинүүд, малай фермэ бүхэн солоомо буйлуулха хүдэлмэри эмхидхэхэ ёhотой. Известкын сайдамаар солоомо дэбтээхэдэ тэрэ амта hайнтай болохоhоо гадна хоолтой шэмэтэй болодог, hайн үбhэнтэй тэнсүү тэжээл болоно гэжэ Тарбагатайн малашадай дүй дүршэл дээрэhээ тодоруулагдаhан байна. Үбhые хэршэжэ, татажа гурил болгоод, малда эдюулхэдэ мүн лэ ехэ хоолтой hайн тэжээл болодог.

Үбэлэй сагта ехэ таряан, овёс, ячмень малда эдюулэгдэдэг. Мүнөө жэлдэ таряае монсогор шэгээрэнь малда эдюулхэеэ огтолон болихо хэрэгтэй. Колхозууд болон МТС-үүд тэжээлэй таряае заатагүй татажа буйлуулха аргатай. Тэжээл буйлуулха хүдэлмэриие бүхы аргаар механизацилха шухала. Таряа татаха, үбhэ гурил болгохо, солоомо хэршэхэ механизмууд колхозууд болон МТС-үүдтэ яhала бии юм. Эдээниие бултыень тодхожо, хүдэлгэхэ хэрэгтэй. МТС-үүдэй механизаторнууд энэ хүдэлмэридэ хам оролсохо уялгатай. Мүн силосые нүхэн соohоонь гаргаха хүдэлмэри бүхы аргаар механизацилха шухала.

Үбhэ тэжээлые буйлуулан зүбөөр гаргашалжа, малай эдеэлүүлгэ, харууhалга hайнаар эмхидхэhэнэй ашаар үбэлэй сагта малhаа ашаг шэмэ ехээр абахын түлөө тэмсэхэ гээшэ малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй, колхознигуудай, механизаторнуудай, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй арюун уялга мүн.

С. М. Кировэй дурасхаалые ороной ажалшад тэмдэглэбэ

...Миронович Кировые ара- ...садай жэтшүүритэ муухай- ...олон алаhанhаа хойшо 21 ...ohые ороной ажалшад тэм- ... Клубууд, библиотекэнүүдтэ ...стическэ партиин ба Совет- ...эй элитэ ехэ ажал-ябуулаг- ...урасхаалда зорюулагдаhан ...энүүд түхеэрэгдээ.

...агай партиин Кировскэ рай- ...артийна библиотекэдэ ехэ ...эмхидхэгдээ. Эндэ районой ...нууд болон заводуудай ...шэд консультаци абахаяа ...айна. Районой ехэ предприя- ...«Парижская коммуна» фа- ... Краснохолмско камвольно ...дай, Сталинай нэрэмжэтэ ...кэ заводой ба бусад заво- ...бүхы цехүүдтэ С. М. Киров ...мидхэл, хөөрэлдөөн болоо.

...градай предприятинууд, эм- ...аанууд, hургуулинуудта, об- ...колхозууд, МТС-үүд ба сов- ...С. М. Кировэй ажабайдал ...люционно ажал-ябуулга ту- ...дхэлнүүд болон хөөрэлдөө- ...ябриин 30-да болоо. Киров- ...дой үнинэй хүдэлмэришэд

Сергей Мироновичтой ходо уулзадаг тухайгаа залуушуулда хөөрэжэ үгөө. С. М. Кировэй музейдэ орожо харагшадай тоо эдэ үдэрнүүдтэ ехэ олон болоо. Эндэ олон зуун ленинградайхид ерээ.

КПСС-эй нэрэмжэтэ областной библиотекэдэ С. М. Кировтэ зорюулагдаhан выставкэ Киевтэ нээгдээ. Номой выставкэнүүд мүн городой олон районно библиотекэнүүдтэ нээгдэбэ. В. И. Ленинэй Центральна музейн ба Гүрэнэй түүхэтэ музейн филиалнуудта Ленин—Сталинай үнэнтэ соратнигай революционно ба гүрэнэй ажал-ябуулга тухай харуулhан материалнуудтай олон тоото экскурсантнууд танилсаха байна.

Томскын предприятинууд, эмхи зургаанууд ба вузуудта С. М. Кировтэ зорюулагдаhан хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө.

А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ Гүрэнэй нийтын библиотекэ соо (Алма-Ата) С. М. Кировэй дурасхаалда зорюулагдаhан номой болон фотозурагуудай ехэ выставкэ нээгдээ.

(ТАСС).

Мадраста олониитын митинг дээрэ 1955 оной ноябриин 28-да Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ г-н губернатор!

Хүндэтэ г-н главна министр!

Г-н мэр!

Хүндэтэ ханинар!

Танай гоё hайхан Мадрас городто ерэхэ уряалые бидэнэр баяртайгаар хүлеэгээбди. Танай городто байха үедэмнай hайнаар айлшалуулhанайтнай түлөө өөрынгөө зүгhөө, Никита Сергеевич Хрущевой болон бидэнэртэй хамта ерэлсэhэн манай ханинарай зүгhөө Танда баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. Бидэнэртэ үгтэhэн бэлэгүүдэй түлөө Танда мүн тэрэшэлэн баясхалан хүргэнэбди. Индиин агууехэ, эб найрамдалда дуратай арадые гүнзэгыгөөр хүндэлжэ байдаг советскэ арадай зүгhөө таанарта хани ёhоной, халуун баяр хүргэхые тэрэшэлэн зүбшөөгыт. **(Альга ташалга).**

Мадраста ерэхынгээ урда тээ бидэнэр Индиин хэдэн городуудта хүрөөбди. Бидэндэ тон ехэ ашатуhатай байhан энэ аяншалгын үедэ хараhан үзэhэн юумэнүүд тухайдаа олон юумэ хэлэжэ болохо байгаа, гэбэшье эб найрамдал хамгаалхые арадай туйлай ехээр хүсэжэ байhаниие бидэнэр Инди дотор хаа хаанагүй, ябаhан лэ газартаа хараабди гэжэ түбхын түрүүндэ хэлэхые хүсэгдэнэ. Өөрынгөө ехэ орониие национальна бэеэ даанхай байдалтай болгоhон, ажалда дуратай индийскэ арад зохёон байгуулхы ажал эрхилжэ байна.

Советскэ Союзай арадууд мүн лэ зохёон байгуулха амгалан ажал эрхилнэ. Тэдэнэр эб найрамдалда дуратай бусад арадуудтай хамта шэнэ общество байгуулжа байна, тэрэ хадаа дэлхэй дээрэ шэнэ түймэр гаргуулхагүй гэжэ эрид шиидэнхэй, юуб гэхэдэ, дайн гээшэ юун гээшэб гэжэ өөhэдөө бэеэрээ үзэhэн байнабди. Ямаршье үедэ өөрыгөө хамгаалхаар бэлэн байдаг советскэ арад эб найрамдалай хэрэгые шууд сэхээр хамгаална, уласхоорондын түгшүүрилые hулаpуулхын тулада, шэнэ дайнай аюул зайсуулжа, олониитын ба социальна ямаршье байгуулалтатай бүхы гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан ёhoop харилсан ажаллаха эрхэ нүхэсэл хангахын тулада оролдоно. Энэ арюун хэрэгтэ олон тоото союзнигуудтай байhандаа советскэ арад баярлана, танай агууехэ ороной арад тэрэнэй алдарта союзнигынь болоно тэдэ союзнигуудайнь тоодо оролсоно.

Өөрынгөө түүхэ дотор агууехэ, эрид эрьелтэ хэжэ байгаа Азиин бусад арадуудшье бата бэхи, үни удаан оршохо эб найрамдал сахихын түлөө тэмсэнэ. Азиин арадууд олон арбаад жэлэй, үнгэрхэдөө олон зуугаад жэлэй туршада гадаадынхидай дарлалта доро байhан, өөhэдынгөө эрхэ сүлөөгэй ба национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэhэн байна, гэбэшье, колониальна журам хосоржо, бусалтагүйгөөр тонилон ошожо байна. **(Альга ташалга).** Гэхэтэй хамта, Европын зарим гүрэнүүд хуушанай колониальна журамда бусаха саг үнгэрөө гэжэ мүнөөшье хүрэтэр ойлгоногүй. Индиин хэр угай территори дээрэ Гоа гэжэ португальска колониин мүнөө хүрэтэр бии байhан ябадалые зүбтүүлхэ ямаршье арга байхагүй. Энэ хадаа болбосоролто арадуудта гутамшаг муухай зүйл гээшэ. **(Альга ташалга).** Советскэ арадай талархал хадаа колониализмда ба тэрээнэй үлэгдэлнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэгшэдэй талада хододоо байдаг байгаа, саашадаашье байха юм. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Азиин арадууд бэеэ даагаад хүгжэхэ зам дээрэхи бүхы бэрхэшээлнүүдые дабаа гэжэ хэлэхын аргагүй. Тэдэниие амгалан ёhoop хүгжэхэ замhаа зайсуулжа, милитаризмын ба шэнэ дайнда бэлэдхэхэ замда оруулха hэдэлгэнүүд үшөөл хэгдэhээр. Тусхайлбал, Зүүн Урда Азида, Дүтын Востогто, мүн дэлхэйн бусадшье районуудта байгуулагдажа байгаа сэрэгэй элдэб пактнууд болон блогууд энэ зорилгодо шэглүүлэгдэнхэй. Тэдэнэр Азиин арадуудта hэжэглэл түрүүлхэ ёhоopоо түрүүлнэ, юуб гэхэдэ, тэдэниие үүсхэлшэд хадаа урдань колониальна журам байгуулжа ба хамгаалжа байhан хүсэнүүд болоно. Сэрэгэй эдэ бүлэглэлнүүд хадаа бата бэхи, үни удаан оршохо эб найрамдал хангаха хэрэгтэ зорюулагдаhан арадуудай оролдолгодо hаад хэнэ, тиимэ бүлэглэлнүүд хадаа шэнэ дайнай аюулые тон ехээр ехэдхэнэ гэжэ эли тодоор мэдэрэн, манай сагай гүрэн түрын элитэ ехэ ажал-ябуулагша г-н Джавахарлал Неру түрүүтэй танай правительство тэдэ бүлэглэлнүүдтэ хабаадахаhаа арсаhан байна.

Өөhэдынгөө газар дээрэ сэрэгэй базануудые байгуулгада, гадаадын сэрэгүүдые байлгалгада эсэргүүсэн, Азиин олон гүрэнүүд эрид тэмсэнэ гэжэ бидэнэр хангалтатайгаар тэмдэглэнэбди, тэдэнэй территори дээрэ гадаадын сэрэгэй базануудые байгуулха, мүн гадаадын сэрэгүүдые байлгаха ябадал хадаа эдэ территоринуудые дайнай ба хюдалгын поли болгохо ехэ аюултай холбоотой гэжэ тэдэнэр тон hайнаар мэдэнэ.

Мадрас хадаа өөрынгөө эртэ урда сагай культураар алдаршанхай гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Олон зуун жэлэй туршада архитектурын гайхамшагта зохёолнууд танай газар нютагта бүтээгдэжэ, танай арадай, тэрээнэй уран байгуулагшадай, тэрээнэй барилгашадай туйлай ехэ оюун бэлигтэйе харуулдаг байгаа. Мадрас штад Индиин экономическа ба культурна ажабайдалда шухала hуури эзэлнэ. Гэбэшье, штадай гол шухала үнэтэ зүйлынь ба нэрэ түрэнь хадаа тэрээнэй хүнүүдэй, баялигые байгуулагша, материальна үнэтэ зүйлнүүдые байгуулагша хүнүүдэй мүн байhандань ямаршье ажаг hэжэг байхагүй.

Мүнөө Индиин бүхы арадууд өөрынгөө ехэ ороной бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлхын тулада ажаллажа байна. Оронойнгоо ажахын ба культурна ажабайдалай бүхы hалбаринуудта шэнэ амжалта туйлаха үргэн замай таанарай урда нээлтэтэй байhанда бидэнэр hэжэглэнэгүйбди. Индиин арадуудай нэгэдэлые бүри ехээр бэхижүүлхыетнай, тэрэнэй баялигые арьбадхахыетнай, эб найрамдалай хэрэгые хэлбэришэгүйгөөр хамгаалхыетнай таанарта хүсэнэбди. Советскэ Союзай арадууд таанарай үнэн сэхэ ба найдамтай ханинартнай **(Альга ташалга),** эб найрамдалай хэрэгэй түлөө хатуужалтай ба шууд сэхэ тэмсэлшэд мүн болоно. **(Альга ташалга).**

Манай арадуудай хоорондын хани барисаан эртэ урдаhаа хойшо алдаршанхай юм. Тэдэнэй хоорондын харилсаанай үедэ бэе бэедээ эсэргүүсэhэн тулалдааншье болоогүй, түгшүүрилтэ байдалшье тохёолдожо тэрэниие балартуулаагүй. Гансахан энэшье ушар хадаа советско-индийскэ харилсаанай хүгжэхэ арга боломжые, манай хоёр гүрэнэй хани барисаае, харилсан ажаллалгые саашадань бэхижүүлхэ арга боломжые сэгнэжэ байхадамнай ехэ удхатай юм.

Арадуудай хоорондоо амгаланаар зэргэлэн ажабайхын түлөө **(Альга ташалга),** «Панча шила» гээшые — Джавахарлал Неру Чжоу-Энь лай хоёрой декларации дотор тунхаглагдаhан, мүн Премьер-Министр Неругэй hаяхан Советскэ Союз ошоhоной эсэстэ толилогдоhон табан принципые бодотоор бэелүүлхын түлөө **(Альга ташалга)** тэмсэлшэдэй түрүү зэргэнүүдтэ Индиин ябалсажа байhаниие советскэ хүнүүд гүнзэгы хангалтатайгаар тэмдэглэнэ. Советскэ арад эб найрамдалай ба уласхоорондын шиидхэгдээгүй проблемэнүүдые эбэй ёhoop гуримшуулха хэрэгтэ Индиин ба тэрээнэй правительствын туhа нэмэри үндэрөөр сэгнэнэ. Эб найрамдалай түлөө, уласхоорондын түгшүүрилые саашадань hулаpуулхын түлөө тэмсэлдэ Индийскэ Республика, тэрээнэй правительство бидэнэртэй нэгэн hаналтай байна, бидэнэрэй союзник мүн гэжэ тэрэ харана.

Индиин агууехэ, ажалда дуратай арад мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Индиин ба Советскэ Союзай арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой! **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой! **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Мадраста олониитын митинг дээрэ 1955 оной ноябриин 28-да Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэhэн үгэ

Ханинар!

Минии нүхэр Николай Александрович Булганинай үгэ соогоо хэлэhэн юумэндэ би хамжанаб. Хэлэгдээшэ дээрэ иигэжэ нэмээхэ байнаб: хани барисаан тухай манай hанал бодол таанарай hанал бодолтой ниилэнэ. Бидэнэр эб найрамдалай түлөө таанартай хамтадаа тэмсэнэбди. **(Альга ташалга).**

Хэрбээ манай хани барисаанай хүсые зүбөөр хэрэглэн, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ оролдолгоёо нэгэдүүлээ hаамнай шэнэ дай үүдхэхые хүсэгшэ ямаршье хүсэн аймшагтай бэшэ, тэдэ хүсэнүүд хамагдан хаятдаха, эб найрамдал хангагдаха байна. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Индиин арадуудай амжалта туйлаха бүридэнь советскэ арад баярлана. Таанарай амжалта туйлахада яахадаа баярланаб гэхэдэ, тэрэ хадаа урдань хаанта засагта, дотоодын ба гадаадын дарлагшадта өөрөө мүлжэгдэжэ байhан юм. Тэрэ хадаа гадаадын дарлагшадай тамhаарhаа дулдыданги бэшэ, өөрынгөө хүдэлмэришэн—таряашанай хүсэн түгэлдэр гүрэниие шэрүүн тэмсэл дундуур байгуулаа. Тиимэhээ советскэ арад колониальна дарлалтаhаа Индиин арадуудай сүлөөрөөд, мүнөө өөрынгөө бэеэ даанхай гүрэниие байгуулжа байhандань баярлана.

Оронойнгоо бэеэ даанхай байдалые туйлахаhаа гадна, тэрээниие хамтаалжа шадахын тулада туйлагдаhан бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхэ хэрэгтэй гэжэ бидэнэр өөрынгөө дүй дүршэлhөө мэдэнэбди. **(Нэрьемэ альга ташалга).** Туйлагдаhан бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхэ зам хадаа өөрынгөө хүсэтэ промышленностиие байгуулха зам, арадай ажанабайдалые хэлбэришэгүйгөөр hайжаруулха зам мүн болоно. **(Альга ташалга).** Индиин Республика өөрынгөө хүсэн түгэс, ехээр хүгжэhэн промышленностьтай, гадаадын гүрэнүүдhээ дулдыданги бэшэ өөрынгөө национальна экономикотой байhай гэжэ бидэнэр үнэн сэдьхэлhээ хүсэнэбди.

Манай арад энэ зорилгодоо өөрын замаар ябажа хүрэhэн, ехэ амжалта туйлаhан байна. Таанар өөhэдөө hунгажа абаhан өөhэдынгөө замаар ябажа байнат. Гэбэшье, туйлаhан бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлгэдэ зорюулагдаhан танай оролдолгые советскэ арад хододоо дэмжэхэ гэжэ, ханинар, мэдэгты. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Индиин агууехэ арад мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Советскэ Союзай арадуудтай Индиин арадуудай хэтэ мүнхын ба эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой! **(Альга ташалга).**

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, арадуудай хоорондо хэтэ мүнхын эб найрамдал мандаха болтогой! **(Нэрьемэ альга ташалга боложо, удаан үргэлжэлнэ).**

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Инди дотор аяншалжа ябаhан тухай

КАЛЬКУТТА, ноябриин 29. (ТАСС). Нүхэд Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев болон тэдээнтэй ябалсаhан хүнүүд Мадрасhаа гараhан самолёдоор нютагай сагаар 14 часта Калькуттада ерэбэ.

Калькуттска аэродром дээрэ айлшадые Баруун Бенгали штадай главна министр В. Ч. Рой, Баруун Бенгалиин хуули гаргалгын соведэй ба хуули гаргалгын суглаанай түлөөлэгшэд, штадай правительствын гэшүүд, Калькуттада байгаа консульско корпус, тэндэхи олониитын организацинуудай ба муниципалитедэй түлөөлэгшэд угтаба.

Сэрэгэй оркестр СССР-эй ба Индиин республикын гүрэнэй гимннүүдые гүйсэдхөө. Нүхэд Хрущев, Булганин хүндэлэлэй харуулай хажуугаар ябажа үнгэрөө.

Аэродром дээрэ түхеэрэгдэhэн тусхай трибуна дээрэhээ штадай главна министр Б. Ч. Рой айлшадые амаршалаа. Тэрэ иигэжэ хэлэhэн байна:

— Энэ түүхэтэ газарта ерээд байхадатнай манай городой хүн зоной ба Баруун Бенгалиин арадай зүгhөө таанарые халуунаар амаршалнаб. Энэ город хадаа XVIII зуун жэлэй эхеэр Индидэхи британска эзэмдэлгын центрынь байhан юм. Энэ городые тойроод промышленна тон олон предприятинууд — джутова, саарhанай, бүд нэхэлгын фабриканууд бии. 150 шахуу жэлэй турша соо энэ город Индиин столица байгаа, тэрэ хадаа мүнөөшье ороной промышленна шухала центр юм. Бодото дээрээ энэ город бүхы Баруун Бенгали штадай эгээ гол центрынь болоно. Россин зарим городуудай hүр жабхаланда бидэнэр магад хүрэжэ шадахагүйбди, гэбэшье хүрэхэ гэжэ оролдохобди.

— Таанар Индитэй танилсахын тулада орон дотор ута аяншалга хэбэт. Таанар тэрээнэй столицаhаа гадна, ороной олон шухала пунктнуудта хүрэhэн байнат. Индиин хойто, урда, зүүн, баруун зүгүүдтэ арадай культурна болон ёhо заншалынь элдэб янзын байна гэжэ ажаглаа ёhотойт. Тиин энэ элдэб янзаhаа бүрилдэhэн культурые индийскэ культура гэжэ нэрлэжэ шадаха байнабди. Энэ городто ерэhэнээтнай түлөө манай баясхалангые гүйсэд элирхэйлжэ шадахань бэрхэтэй байна. Бидэнэр таанарые бүхы зүрхэнhөө амаршалнабди, шадал соогоо, үнэн сэдьхэлhээ таанарые айлшалуулхабди.

— Манай городто таанар сагаа аятай hайнаар үнгэргэхэ байхат гэжэ би найданаб.

Аэродром дээрэ сугларагшадай, тэрэ тоодо Калькуттын хүн зоной ба Калькуттын олониитын организацинуудай олон тоото түлөөлэгшэдэй нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, Н. А. Булганин харюугай үгэ хэлээ.

Хүндэтэ ханинар! гэжэ Н. А. Булганин хэлэбэ. Индиин түүхэдэ, тэрээнэй национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ, индийскэ экономико болон культурын хүгжэлтэдэ тон шухала үүргэ гүйсэдхэhэн Бенгалиин нютаг дайдада мүнөөдэр бидэнэр ехэ баяртайгаар ерэбэбди.

Бидэнэр самолёт дээрэhээ үрэжэлтэ ногоон полинуудые, амгалан тосхонуудые, хальма уhатай мүрэнүүдые хараабди гэжэ Н. А. Булганин үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Индиин эгээ ехэ городые — заводууд болон фабрикануудайнгаа утаае бурьюулжа байhан Калькуттые хараабди.

Алтан Бенгалиин баялигынь барагдашагүй, тиин бидэнэр Бенгалиин арадай байгуулжа байhан баялигаа эхэ оронойнгоо ашатуhада зорюулхын тулада мүнөө тэрээнэйнгээ эзэн боложо байhандань таанартай хамта баярланабди.

Бенгальска арадай ажабайдалтай ба ажалтай, тэрээнэй туйлалтануудтай, амжалтануудтай hайнаар танилсаха болоод байhандаа баярланабди. Бэеэ даанхай Индиин дэбжэлтые hонирхон хаража байдаг Советскэ Союзай олон миллион арадhаа таанарта эгээ hайн hайхан хүсэлые, халуун баярые бидэнэр асараабди.

Индиин ба Советскэ Союзай арадуудай хани барисаае, ашагтай hайн харилсан ажаллалгые бэхижүүлэел! **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Нүхэд Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев сугларагшадай амаршалгада аэродромой үндэр трибуна дээрэhээ үнэн сэдьхэлhээ харюусаба.

14 час 30 минутада айлшадые hуулгаhан машинанууд город худар шэглэн ябаба. Аэропортын хашааhаа эхилээд городой центр хүрэтэр 15 километр соо ябаhан бүхы үедэнь Калькуттын ба тэрээнэй ойро шадарhаа сугларhан баяр баясхаланта хүнүүд советскэ хүтэлбэрилэгшэдые таhалгаряагүй амаршалжа байба. «Дэлхэйдэ эб найрамдал! Хүндэтэ айлшад, манайда айшалыт! Булганинда, Хрущевто амар мэндэ!» гэжэ бенгальска ба ород хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэhэн юрөөлнүүд тоо томшогүй олоороо харгые хүндэлэн татаатай байба. «Советскэ Росси мандаха болтогой! Джай Хинд (Инди мандаха болтогой)». «Индиецүүд ба ородууд ахадүүнэр мүн!» гэhэн юрөөлнүүд табигдана. Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин бенгалецуудай халуун амаршалгада үнэн сэдьхэлhээ харюусана.

Городой центртэ ойротохо бүринь үйлсэнүүдтэ хүн зон улам олошоржо байба.

Городой олон тоото байшангууд дороhоо дээрээ хүрэтэрөө, табадахи, зургаадахи дабхарнууд хүрэтэрөө элдэб үнгын тугуудаар шэмэглэгдэнхэй харагдана. Гэр байшангуудай балконгууд, хушалтанууд дээгүүр хүн зон багтажа ядажа байба. Советскэ айлшадай байрлаха губернаторай ордондо, ойрын центральна кварталнуудта хүн зон хэмгүй олон байжа, машинанууд арай арайхан харгы гаргажа ябаба. Советско-индийскэ хани барисаанай эбдэршэгүй байхыень бенгалецуудай халуунаар хүсэжэ байhаниие харуулhан амаршалганууд хаа хаанаhаа соностоно. Аэродромhоо ордон хүртэр айлшад хоёр час соо ябаба.

Табан миллионhоо дээшэ хүн зонтой Калькутта болбол Советскэ Союзай арадууд тушаа хани барисаанай ба инаг дуралалай мартагдашагүй жагсаалаар советскэ хүтэлбэрилэгшэдые угтаа. Индийскэ засагаархидай hанамжаар, Н. С. Хрущевой, Н. А. Булганинай городой үйлсэнүүдээр ябаха үедэнь Калькуттын ба ойро шадарай городууд болон тосхонуудай 3 миллионhоо доошо бэшэ хүн зон городой үйлсэнүүдтэ гараhан байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха

(Городок городой партийна конференциһээ)

Городок городой партийна конференци дээрэ КПСС-эй горкомой хүдэлмэри тухай тоосото элидхэл партиин горкомой секретарь нүхэр **Воскресенский** хэбэ. Үнгэрһэн жэл соо городой партийна организаци партийно-эмхидхэлэй болон партийно-политическэ хүдэлмэриие зарим тэды һайжаруулһан байна.

Городой эгээн томо предприяти—Зэдын комбинат һүүлэй хэдэн жэлэй туршада гээгдэжэ ябаһан аад, энэ жэлдэ гээгдэлһээ гаража, ороной үнгэтэ металлургиин министерствын преприятинуудай дунда түрүү һуури эзэлээд, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, предприятиин арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэ талаар нилээд хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Мүн эндэхи Ивановска, Баянголой предприятинууд, эдеэ хоолой комбинат, «Искра» гэжэ олзоборилгын артель ажалайнгаа эмхидхэлые һайжаруулжа, гүрэнэй түсэбые дүүргэнхэй.

Гэхэтэй хамта, конференци дээрэ делегадуудай тэмдэглэһэнэй ёһоор партиин горкомой ажал-ябуулгада горьтойхон дутагдалнууд бии байна.

Партиин горкомой хүдэлмэриин ехэ дутагдал юуб гэхэдэ, олониитын дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Тиимэһээ зарим һайн шиидхэбэринүүд дүүргэгдэнгүй үлэшэнэ. Горкомой секретарь нүхэр Воскресенский заримдаа шухала шухала асуудалнуудые бюрогой гэшүүдтэй зүбшэнгүй, гансаараа шиидхэдэг гэжэ делегадууд шүүмжэлбэ.

Партийна дээдэ органуудай болон өөһэдынгөө шиидхэбэринүүдэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тушаа партиин горком үдэр бүри шалгадаггүй гэжэ делегат нүхэр **Федотов** хэлэбэ. Жэшээнь, шэнээр баригдажа байһан барилгануудые график соонь ашаглалгада тушааха тухай хэды шиидхэбэринүүдэй байбашье, КПСС-эй Горкомой зүгһөө «Джидострой» трестын хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табяагүй дээрэһээ энэ хүдэлмэри гээгдэлдэ ороһон байна. Трестын хүтэлбэрилэгшэд барилгада һомологдоһон мүнгэн зөөриие бултыень ашаглаһан байбашье, барилгануудынь дүүргэгдээгүй үлэшөө.

Делегат нүхэр **Доровский** үгэ хэлэхэ зуураа, партиин горкомой секретарьнууд предприятинуудта үсөө ябадаг, ябахадаашье үйлэдбэриие гүнзэгыгөөр шудалхые оролдодоггүй гэжэ шүүмжэлбэ.

КПСС-эй горкомой хүдэлмэрилэгшэд барилгын хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа бидэндэ ямаршье бодото туһаламжа үзүүлээгүй гэжэ барилгын трестые эрхилэгшэ нүхэр **Жевтун** шүүмжэлбэ. Трестын партийна организациие ба тэрэнэй хүтэлбэрилгые бэхижүүлхэ зорилгоор горкомой бюро 30 коммунистые эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри абаад, тэрэнээ бэелүүлжэ шадаагүй. Энэ парторганизациин хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. 1955 оной эхинһээ хойшо тус парторганизацида 4 секретарь һэлтэгдэһэн байха юм.

Үгэ хэлэһэн делегат нүхэр **Гребенников** промышленностиин предприятинуудые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ асуудалда анхаралаа табиха зуураа, предприятинуудай хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулхын тула техническэ туһаламжа хэрэгтэй, мүн ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха шухала гэбэ. Предприятинуудай арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ КПСС-эй горком ехэхэн оролдолго гартаха ёһотой.

Горкомой партийна библиотекые даагша нүхэр **Седушкин,** инструктор нүхэр **Вологова** гэгшэд городской партийна организацида идеологическа хүдэлмэриин хэр зэргээр табигдаад байһан тухай тогтожо хэлэбэд. Тэдэнэр идеологическа хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүдэй байһаниие элирүүлбэ. Горкомой пропаганда ба агитациин таһаг энэ хүдэлмэриие тодорхойгоор хүтэлбэрилнэгүй. Ажалшадай дунда лекци болон элидхэлнүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ, агитационно хүдэлмэри зүндөө орхигдошонхой. Мүн культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии.

Олон партийна организацинуудта парти доторой хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Теэд КПСС-эй горком парторганизацинуудай секретарьнуудта багаар туһална, партийна хүдэлмэридэ тэдэниие дүршэлтэй болгохые оролдоногүй.

— Горкомдо үнгэргэгдэдэг семинарнууд бидэнэртэ балай ехэ туһа хүргэнэгүй. Семинарнуудта ехэнхидээ теоретическэ асуудалнууд табигдаад, партийна хүдэлмэриие хайшан гэжэ ябуулха тухай тон багаар хэлсэгдэнэ. Горкомой хүдэлмэрилэгшэд холын участогуудта ябахадаа парторганизациин секретарьнуудта туһалхаяа ерэдэг бэшэ, харин гомдол, мэдүүлгэнүүдые шалгахаяа ерэдэг гэжэ делегат нүхэр **Цыренов** хэлэбэ.

Коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсалда олон дутагдалнууд бии. Марксизм-ленинизмые бэеэ даатаад шудалха коммунистнууд нёдондонойхиһоо нилээд олошороо. Тиимэһээ партиин горком энээниие хараадаа абан, бэеэ даатаад һуратшадта анхаралаа табиха байгаа. Теэд олохон коммунистнууд бэеэ даатаад һуралсаһан нэрэ зүүгээд юушье хэдэггүй.

Делегадууд нүхэд **Зуев, Жуков, Сажин** болон бусад ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгые партиин горкомой хүдэлмэрилэгшэд, партийна эхин организациин секретарьнууд муугаар эмхидхэнэ гэжэ шүүмжэлбэ.

Олон делегадууд городой предприятинуудта социалистическэ мүрысөөнэй муугаар эмхидхэгдэһэн тухай хэлэбэ. Партиин горком ба партийна эхин организацинууд энэ асуудалда хайша хэрэгээр хандана. Тиимэһээ социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгые гансал уялга абалгаар хизаарлана.

Конференциин хэдэн делегадууд Бурмонпромсоведэй, Эдеэ хоолой товарнуудай, Нютагай промышленностиин ба Элүүрые хамгаалгын республиканска министерствонүүд городой эмхи зургаануудые, предприятинуудые кадрнуудаар бэхижүүлхэ асуудалнуудые муугаар шиидхэнэ гэжэ шүүмжэлбэ.

Гэбэшье, конференци дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл һулаар дэлгэрээ. Зарим делегадууд туйлаһан нэгэ тэды амжалта тухайгаа дан ехээр хэлээд, дутуу дундануудаа элирүүлээгүй. Энэнь конференци дээрэ буруу гэжэ тоологдоо.

Удаань партиин горкомой эмхидхэлэй пленум болоо. КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Н. П. Воскресенский,** хоёрдохи секретаряар нүхэр **Е. К. Копейко,** секретаряар нүхэр **М. В. Кокорина** һунгагдаба.

Трактораа наринаар харууһалаад байхадаал бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа болохо байна

Алтайска хизаар. Фрунзенска МТС-эй тракторна бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Федор Васильевич Чабановай туйлаһан амжалтанууд хизаарай хүдөө ажахын выставкэ дээрэ тусгаар харуулагдаһан байна. Ф. В. Чабанов механизаторнуудай саг үргэлжын кадрнуудые байгуулжа, тэдэнэй ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанайнгаа ашаар Родинска районой «1-ое Мая» гэжэ колхоздо амжалтатайгаар хүдэлдэг болоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хизаарай хүдөө ажахын выставкэ дээрэ (зүүн гарһаа) тракторна бригадын бригадир Ф. В. Чабанов Петуховско МТС-эй комбайнер Н. Г. Добшигтай хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна сесси

Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдан КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэ Ниитын науканuудай академиин научна сесси һаяхан нээгдэбэ. Энэ сессидэ профессорнууд, академиин багшанар болон һурагшад, мүн тэрэшэлэн столицын партийна эдэбхитэд пропагандистнууд хабаадалсаа.

Тус сессиие академиин ректор профессор И. А. Дорошев нээбэ.

Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ой тухай элидхэл академик А. М. Панкратова хээ. Тэрэнэй удаа 1905 оной революцида хабаадалсагшад Е. Д. Стасова, Н. Н. Колесникова, П. И. Воеводин, А. Д. Блокин гэгшэдэй хөөрөө сугларагшад ехэ һонирхожо шагнаһан байна.

Тэрэшэлэн секционно зүблөөнүүд дээрэ ородой түрүүшын революциин удхашанар тухай СССР-эй Науканuудай академиин гэшүүн-корреспондент Е. М. Жуковай, зүүн оронуудтахи революционно хүдэлөөндэ 1905—1907 онуудай революциин нүлөөлһэн тухай СССР-эй Науканuудай академиин гэшүүн-корреспондент А. А. Губерай, ородой түрүүшын революцида большевигүүдэй тактика, стратеги тухай доцент Н. М. Киряевай болон бусад элидхэлнүүд шагнагдаха байна.

(ТАСС).

Элидхэл, хөөрэлдөөнүүд

ЯРОСЛАВЛЬ. Городой үнинэй «Красный Перекоп» гэжэ комбинадай бүд нэхэгшэдэй хэдэн мянган гэшүүдтэй коллектив Ехэ ярославска мануфактурада (мүнөө «Красный Перекопто») забастовкын болоһоор 50 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна. Энэ событида зорюулһан элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд тус комбинадай цехүүдтэ ба таһагуудта хэгдэнэ.

Энэ комбинадта үнинэй ажаллажа байһан хүдэлмэришэд бүд нэхэгшэдэй тосхоной клубуудта ба улаан булантуудта хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Үнинэй хүдэлмэришэд Н. И. Косаткин ба М. В. Краскин гэгшэд 1905 оной ноябриин 15-да эхилжэ, 52 үдэр үргэлжэлһэн бүд нэхэгшэдэй ярославска забастовкын эдэбхитэй хабаадагшадынь байһан юм.

Ородой түрүүшын революциин үедэ эндэхи бүд нэхэгшэд митингдэ сугларжа, 8 часай хүдэлмэриин үдэр тогтоохыень, мүн салин хүлһэ дээшэлүүлхыень, яла түлүүлгэ болюулхыень эриһэн байгаа гэжэ үнинэй эдэ хүдэлмэришэд хэлэбэ. Партиин даабаряар тэрэ үедэ Ярославльда байһан Емельян Ярославскиин эндэхи хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ үгэ хэлэдэг тухайнь мүн тэдэ хөөрэбэ.

(ТАСС).

Партийна хүтэлбэриие саашадань һайжаруулха

Прибайкальска аймагай XI партийна конференци болобо. Тоосоото элидхэлые тэрэнэй секретарь нүхэр **Г. П. Перевалов** хэбэ.

Тус аймагай ажахыда ой модоной ба загаһанай промышленность ехэхэн һуури эзэлдэг юм. Эндэхи промышленна предприятинууд мүнөө жэлэй 9 һарын туршада нёдондонойхиһоо 7 миллион шахуу түхэригэй продукци ехээр гаргаһан байна. Еловско барилгын материалнуудай комбинат, Сэлэнгын шпалай завод, Горячинскын загаһанай завод гүрэнэй түсэбые саг соонь дүүргэһэн байна.

Тиигэбэшье, аймагай предприятинууд продукци бүтээн гаргаха 10 һарын түсэбые 92 процент дүүргэбэ. Һараһаа һарада түсэбөө дүүргэдэггүй, гүрэндэ ехэ гарзатайгаар хүдэлдэг предприятинууд олон. Итанцын ба Байкальска леспромхозууд мүнөө жэл илангаяа муугаар хүдэлмэрилөө, түрэндөө 78 мянган кубометр барилгын модо дутуу үгөө. Энээнэй гол шалтагаанинь юуб гэхэдэ, ажалай эмхидхэл һула, техникые муугаар ашаглана, үйлэдбэриин технологиие үргэнөөр нэбтэрүүлнэгүй. Байкальска леспромхоздо модо таллуулдаг тракторнуудай оройдоо 40 процентнь ашаглагдана. Тиихэдэ үйлэдбэридэ түрүү арга метододудые нэбтэрүүлхэ хэрэг хангалтагүйгөөр табигданхай. Эндэ мастер болон десятнигуудай үүргэ дээшэлүүлэгдэнэгүй. Нютагай арга боломжонууд багаар хэрэглэгдэнэ.

Модоной культурно-ажаһуудалай эрилтые хангаха асуудалда леспромхозой партийна болон профсоюзна организацинууд анхаралаа табинагүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудай шалтагаан юуб гэхэдэ, партиин айком промышленна предприятинуудые һулаар хүтэлбэрилнэ, предприятиин парторганизацинуудта шанга эрилтэ хэнэгүй.

—Ой модоной промышленностиин предприятинуудай парторганизациин хүдэлмэриие партиин айком гүнзэгыгөөр шудалжа үзэнэгүй. Тиихэдэ КПСС-эй Обкомой промышленностиин ба транспортын таһагай зүгһөө ямаршье туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй, — тэжэ конференциин делегадууд нүхэд **Громов, Герасимов** болон бусад шүүмжэлбэ. Мүн тэрэшэлэн аймсоведэй гүйсэдкомой зүгһөө промышленна предприятинуудта, илангаяа нютагай промышленностьда анхаралаа гүйсэд табигдадаггүй гэжэ делегадууд хэлэбэ.

Тоосоото үе соо аймагай колхозууд партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаһан байна. Энэ аймаг жэл соо үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 1390 литр һү һаагаа. Энэнь нёдондонойхиһоо 536 литрээр ехэ юм. Теэд түрүү колхозууд болон фермэнүүдэй дүй дүршэлһөө харахада тус аймаг бүри ехэ һү һааха аргатай байна. Юуб гэхэдэ, эндэ малай үүлтэрые һайжаруулха хүдэлмэри оройдоо ябуулагданагүй, үнеэд олоороо һубайрна, һү ехээр һааха түрүү арга методүүд олон колхозуудта хэрэглэгдэнэгүй гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Партиин айком, аймгүйсэдком хоёрой нэгэ ехэ алдуунь юуб гэхэдэ, эндэхи олон колхозууд хэды аргатайшье һаа, хони үсхэбэрилхэеэ болишоһон байна. Мүнөө тус аймагай оройдоо хоёрхон колхоз хони үсхэбэрилнэ. Тиимэ дээрэһээ эндэхи колхозууд ондоо аймагай колхозуудһаа нооһо худалдан абажа, гүрэндэ тушаадаг, ехэ гарза хохидолдо ородог байна.

Итанцын МТС-эй хүдэлмэри конференци дээрэ ехээр шүүмжэлэгдэбэ. Малда тэжээл ехээр бэлэдхэхэ тухай МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд хаа хаанагүй хэлэдэг байбашье, бодото хэрэг дээрээ юушье бүтээдэггүй, — гэжэ делегадууд нүхэд **Агафонов, Соколов, Шапошников, Вильмов, Лисин** гэгшэд хэлэбэ.

Колхозой үйлэдбэридэхи, иланга яа малажал дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха хэрэгые энэ МТС һулаар шиидхэнэ, урдынхяараа зөөлэн хахалалгын тектарые тоолоод байдаг хэбээрээ.

Энээнтэй дашарамдуулан партиин айкомһоо тус МТС-эй зонодо хүдэлдэг инструкторска группын хүдэлмэриие делегадууд хурсаар шүүмжэлбэ. Айкомой секретарь нүхэр Бурмакин эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри ябуулхын орондо ехэнхидээ захиралта үгөөд һуудаг, колхозой партийна организацинуудта түшэглэдэггүй гэжэ делегадууд тэмдэглэбэ.

— Һүүлэй табан һара соо нүхэр Бурмакин манай колхоздо үзэгдөөгүй, — гэжэ делегат **П. В. Агафонов** шүүмжэлбэ. Энэ колхоздо инструкторнууд хаа яа ябахадаашье колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаад лэ, колхознигуудтай хөөрэлдэнгүй ябашадаг зантай.

Айкомой секретарь байһан аад, хүн зонтой холбоо барисаа багатай, муугаар хүдэлдэг байһан дээрэһээнь нүхэр Бурмакиниие айкомой шэнэ составта һунгабагүй.

— Партиин айком, тэрэнэй эмхидхэлэй таһаг профсоюзна хүдэлмэриие муугаар хүтэлбэрилдэг, профсоюзна организацинуудта туһалдаггүй. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада манай организациин хүдэлмэреэр айком нэгэшье һонирхоогүй, — тэжэ Сэлэнгын шпалай заводой рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Николаев** шүүмжэлбэ.

Аймагай хүдөө ажахы тиимэшье һайн бэшэ юм. Теэд айкомой тоосоото элидхэл соо олон дутагдалнууд дурсагдаагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Яахадааб гэхэдэ, хүдэлмэриингөө үрэ дүнгүүдые шүүмжэлжэ үзэхын орондо айкомой хүтэлбэрилэгшэд тэрээгээрээ һанаатаа дүүргээд байна.

Конференциин һүүлээр эмхидхэлэй пленум боложо, партиин айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Г. П. Перевалов,** хоёрдохи секретаряар нүхэр **Е. Н. Скубаренко,** секретарьнараар нүхэр **Манжиханов** ба **Кривогорницын** гэгшэд һунгагдаба.

Данри ХИЛТУХИ[Н]

Үхибүүдэй шүлэгүүд

Бурят-Монголой үнинэй поэдүүдэй нэгэн Данри Данилович Хилту[хин] һүүлэй жэлнүүдтэ үхибүүдтэ зорюулһан шүлэгүүдые бэшэнэ. 1954 о[ной] Бурят-Монголой номой хэблэл поэдэй «Онгосохон» гэжэ номые хэбл[элдэ] гаргаа һэн, мүноо үшөө нэгэ номынь хэблэлһээ гаргагдахаяа байна. Поэ[дэй] хэдэн шүлэгүүдые эндэ толилнобди.

ОНГОСОХОН

Хэшээлээ дүүргээд, гэртээ
Ким, Павлик, Дондок
Дабхар һайхан онгосо
Дархалнад лэ оролдон.
Хүндэтэ энэ даабари
Хүбүүдтэ отрядаи үгөөл.
Онгосоо саг болзор соонь
Отрядтаа тушааха гээл.
Хүбүүд булта хүхюутэй,
Хүдэлмэринь бүтэсэтэй.
Хүлэроошье һаа, хамаагүй,
Хүсэе тэдэнэр бараагүй.
Шураниш гээшэнь амаргүй,
Ураниш гээшэнь аргагүй.
Харуулдана, сабшана,
Хабтагайнуудые холбоно.
Хабтагар нимгэн зомгоол
Харуулһаань гаран мушхарна.
Хангал модоной үнэрөөр
Хамар сохин анхилна.
Бэрхэ эдир дархашуул
Бэлэн болгоол онгосоо.
Ким, Дондок, Павлик
Хүхюутэйнүүд зогсоо.
Харагты даа онгосынь —
Харгын холые дабахал,
Улаан туг намилзан
Ута мачтадань далбана.
Гулабхаагай үнгэтэй
Гоё сэнхир шэрэ абаад,
Капитанай байрые
Ханамжатайгаар будаа.
Отрядайнгаа сбор дээр
Онгосынь тушаан абаха.
Байгал далай дээгүүр
Барандаа тамаран ябаха.

САД УРГАХА

Малинын эшэ газаагаа
Манай Нина тариба.
Үдэртөө ходо һайхашаан
Үргэлжэ тэрэнээ уһалба.
Бухы эбтэй дружинадаа
Бэлэглэхэ юм Нина.
Малинань сэсэглэбэл даа —
Манай Нина тэниинэ.
Үтэр намар боломсоор
Үрэ жэмэсынь суглуулха.
Һургуулиингаа үхибүүды
Урижа гэртээ ерүүлхэ.
Амтан шэмэтэ жэмэсээр
Айлшад нүхэдөө хүндэлхэ.
Харин тэдэнь Нинэдэ
Халуун баяр хүргэхэ:
—Һайхан байна малинаш!
Удангүй бидэ һургуулидаа
Ургуулхабди сад бултадаа.

МАНАЙ ҮНЕЭН

Хүдөөгөөр, нугаар би
Хүүгшэнээ адуулнаб.
Үдэшэлэн гэртээ би
Үнеэгээ асарнаб.
Хашаадаа оронгүй
Холоһоо мөөрэнэ:
— Хайратаа тугални,
Хаанабши? — гэнэ, —
Элдэб ногоон би
Эдижэ садааб даа.
Шэмэтэ һүмбөө би
Шамдаа асарааб даа.

МЭХЭТЭЙ УЛААН ЗЭДЭГЭНЭ

Мэхэтэй улаан зэдэгэнэ
Мэлмыхэдэнэ эндэхэнэш.
Ногоон соохоно ороходоод,
Намһаа ши бү хоргодо.
Эрьеэд намай хара гэнэм,
Амтатайхан зэдэгэнэ.
Элбэг жэмэс түүгээгүйдээ
Эндэһээ хаанаш ошохогүйб даа.

ЗАА БЭШЭЛ!

(Багахан хүбүүнэй юумэн дэ[э]ража шүргэһөө үндэр болоһо[н] байха).

Хүбүүгээ эжынь заа гэжэ
Хүнүүдтэ дэмы хэлэнэ даа.
Шүргэтэй хүбүүхэй зэргэлээ,
Шүргэ—тэрэнэй ташаасаа.
Баруун зүгые зүүн зүгтэйнь
Баһа һайнаар мэдэдэг юм.
Хүсүүг үбһэ, сэсэгтэйнь
Хүрэһөөр тэрэ танидаг юм.
Хүбүүгээ эжынь заа гэжэ
Хүнүүдтэ дэмы хэлэнэ даа.
Шүргэтэй хүбүүхэй зэргэлээ,
Шүргэ—тэрэнэй ташаасаа.

ОГОРОД

Огород таринабди бидэ —
Олон янзын эдеэ:
Наран сэсэг урганхай,
Алтан һагшуур баринхай.
Харатай, сухалтай хүбүүндэл
Хасараа арбуз бүлхылгөө.
Үдэр бүхэндэ дүүтэеэ
Үгэрсэ уһалдаг үүргэтэйб.
Таа хоёрой туһагүйгөөр,
Танай бэрхэ ажалгүйгөөр,
Иимэ огород ургахагүй һэн! —
Гэжэ абамнай хэлээ һэн.

Ородһоо Гунга Чимитов орш[уулба]

ХАБАР

Саһан хайлаа —
Сагынь ерээ.
Хадын горхон
Харьялан урдаад,
Түргэн дундаа
Түлгэн мэгдээд,
Шүргэ доогуур
Шурган ороо,
Төөрижэ ябаһаар
«Түрэлөө олоо»:
Басагад хүбүүд
Баран суглараад,
Хамтын хүсөөр
Хаажа, «хизаарлаад»,
Сабшалан тээшээ
Тараан урадхуулаа.
Сандан бригадирта
Һэйсахан магтуулаа.

ШҮҮДЭР

(Эдир зураашын хөөрөөн)

Эндэ, үндэрэй бооридо
Эртэ үглөө ерэлэйб.
Ягаан сэсэгтэй тэрэнги
Яһала гоёор зуралайб...
Теэд ехээр ядалдааб,
Тиигэжэ юрдөө үзөөгүйб:
Набшаһан дээрэ тогтоһон,
Наран доро яларһан
Шүүдэр зуража шадаагүйб —
Биирэдэм орожо үгөөгүй,
Хоёр час соо шэрэнүүдээ
Холин тааруулжа ядашооб,
Ядаһандаа эсэшооб,
Эсэһэндээ хүлэршооб.
Тииһээр байтар шүүдэрни
Тэнгэри өөдэ «ниидэшоо»...
Зорюута баһа ерэхэл хэб,
Зуража заагүй шадахал хэб!

ҺАРХЯАГ

Нарһан доогуур,
Набшаһан соогуур
Һайхан шаргал
Һархяаг—мөөгэ
Олоороо хоргодоо,
Олдохоёо болёо!..
Нюдэм хурса,
Олохол байхаб,
Ниидхэдэ тиигээд
Үлхэхэл байхаб!
Һайнаар хатаагаад
Эжыдээ үгэхэб,
Һархяагтай шүлэ
Үбэлдөө уухаб.

Ородһоо Ш. Нимбуев орш[уулба]

Колхознигуудай эрилтэ хангагданагү[й]

(*Селькорой бэшэг*)

Занграйн аймагай «Улаан-Эрхирик» колхозой 5-дахи бригада олохон хүн зонтой, ехэ тосхондо байрланхай.

Гэбэшье, эндэхи колхозуудай культурна эрилтэ хангагданагүй. Эндэхин хүдэлмэриин һүүлээр сүлөөтэй сагтаа культурнаар амарха, сэнгэхэ газаргүй. Клуб гэжэ нэрэтэй нэгэ набтархан гэр соонь ороходо тэрэнь хооһон шахуу. Палаахань хүлэй хабшуулдашахоор забһартай, үһээнь үндэрхэн хүнэй сценэ дээрэнь гараа һаа тулгардашахоор набтар. Эндэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри огто ябуулагданагүй. Һүүлэй үедэ энэ клубай үүдэн хаагдахаяа болижо, досоонь эмхи гуримгүй болошонхой.

Мүн тус бригадада хамты[н] үгы юм. Бани болгохы[н] да нэгэ гэр ондоо тээһээ энд[э] рагдаһан аад, тэрэниие табиж[а] тараа орхигдоо.

Гадна, эндэ магазин үгы, [...] худалдаа наймаан асарагда[...] Дабһа, сай, зуруул гэхэ мэты[...] жэ зүйлнүүдые худалдажа [...] тула бригадынхид эндэһээ [...] 12 километртэ байдаг Онохо[й] газинда ошодог юм.

Тус колхозой хүтэлбэрил[эгшэд] Занграйн аймсоведэй гүйсэд[ком] культурын таһаг, аймпотре[бсоюз] малшадай эдэ эрилтэнүүдые [...] хангахын тула оролдоногүй.

С. Цыре[...]

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Наймаалагша зайшана“

Ново-Селенгинскэ сельпогой харьяата, Маленковой, Лениинэй нэрэмжэтэ колхозуудай дэргэдэхи магазинууд муугаар хүдэлмэрилнэ, эдэ магазинуудта түрүүшын хэрэглэлэй эд бараан ехэ хомор байдаг гэһэн нүхэр Юргинай бэшэг дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон байгаа.

Бэшэг соо заагдаһан баримтануудые шалган үзэхэдэ булта зүб байба гэжэ манай газетын редакцида Сэлэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой худалдаа наймаанай таһаг мэдээсэбэ. Сельпонуудай хүдэлмэриие [...] шалгаагүй, худалдаа наймаан[ай] дэлмэрилэгшэдые шэлэн олон[...] мүүжүүлхэ хэрэгтэ анхарала[а] дуулаагүй байһанайнь түлөө а[й]ребсоюзай правлениин түрү[үлэгшэ] нүхэр Павловта, тэрэнэй о[рлогшо] байһан нүхэр Макаровта па[ртийна] зэмэ тохогдобо. Мүн Ново-[Селен]гинскэ сельпогой түрүүлэгшэ [...] Антонов ажалһаа сүлөөл[эгдэбэ]. Магазинай наймаалагша Эр[...] вада шанга һануулга хэгдэ[бэ].

…ФЕРМЭНҮҮДТЭ ТЭЖЭЭЛ БУЙЛУУЛАН БЭЛЭДХЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИИЕ МЕХАНИЗАЦИЛАЯ

…хаанагүй үбһэнэй гурил бэлэдхэхэ, солоомо буйлуулха, тэжээлые гамтайгаар гаргашалха гээшэ МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй, колхозууд болон совхозуудай малшадай тон шухала зорилго мүн

…ө ажахын түрүүшүүлэй рес…анска зүблөөндэ хабаадагшад …н шэнэ жэл соо колхоз… болон совхозно малажалые …ажахын ашаг ехэтэй һалбари… гэжэ республикын бүхы …нигуудта, МТС-үүд болон сов…ай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө …н мэргэжэлтэдтэ хандаһан …1956 ондо эдлүүриин газарай …ктар бүхэндэ 13 центнер мя…рэ тоодо таряанай газарай 100 …бүхэндэ 13 центнер гахайн …40 центнер һү (совхозуудта …тнер) абаха гэжэ тэдэнэр …эн байгаа. Республика дотор …зэргээр үнеэн бүриһөө 1200 …ү, тиихэдэ племенной фермэ… — 2500 литр һү һаахаар ха…дана. Хонин бүриһөө дунда …2,5 килограммһаа бага бэшэ …айшалжа, эдлүүриин газарай …ктар бүхэндэ 85 килограмм …абахаар хараалагдана.

…абаһан уялгаа амжалтатай…үргэхын тулада малай үбэл…эмхитэйгээр үнгэргэхэ шуха…бэлдөө үнеэдые хожорооохо…малые тураахагүйн тулада, …шахалга һайжаруулха, абаһан …дэ бүрин бүтэнөөр томо бол…үнеэдэй һубайралга усадха…убуунһаа үндэгэ абахын ту…эмсэхэ хэрэгтэй.

…жэлгын үедэ малай тэжээлые …лха хүдэлмэри тон шухала уд…артай. Энэ зорилгоор бии бай…хы техникээ зүбөөр ашагла…ээл буйлуулха хүдэлмэридэ …малшадай ажал һайнаар эм…э шухала. Энээгээр бии бай…й дүршэлые үргэнөөр дэлгэ… хэрэгтэй.

…анскын, Прибайкальска ай…ай түрүү колхозуудай һүнэй…н фермэнүүд, Сэлэнгын айма…рл Марксын, Сталинай нэрэм… колхозууд энэ жэлдэ һү һаал…эрхим дүнгүүдые туйлаһан. Малай эдеэлүүлгэ ба харуу… һайжаруулһанай ашаар …ажалта туйлагдаа гэжэ эдэ …уудай дүй дүршэл харуулна. …лхозуудта тэжээлые буйлуу…лэдхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал …лагдадаг.

…ээлые зүбөөр, гамтайгаар тар…ын түлөө тэмсэл хадаа мал…й хүдэлмэрилэгшэдэй гол ан…харалда байха ёһотой. Бүхы колхозууд, совхозуудта үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө эхилээд тэжээлые буйлуулан бэлэдхэхэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ зэргэтэй.

Тэжээлые буйлуулан бэлэдхэлгэ гээшэ ажал ехэтэй ба хүндэ хүдэлмэринүүдэй нэгэн болоно. Үбэлэй сагта малай харууһанда гаргашалагдадаг гаргашын 50—60 процентнь энэ хүдэлмэридэ гарадаг байна. Томо фермэнүүдтэ энэ хүдэлмэриие гараараа хэхын аргагүй. Тиимэһээ малшадта баян техникэ туһална. Мүнөө үедэ бии байһан бүхы механизмуудые бултыень хүдэлгэхэ, тэдэниие бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гээшэ тон шухала. Тэжээл буйлуулан бэлэдхэлгые механизацилхада үбһэ тэжээл гамтайгаар гаргашалагдадаг, малажалай продуктнуудые абалгада гаргаша бага болгодог байна. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй аймагай гахайн товарна фермэдэ тэжээл буйлуулгын механизацилагдаагүй байхада гахайшадынь хүдэлмэриингөө сагай хахад хубиие энэ ажалда гаргадаг байгаа. Эдэнэр тэжээл буйлуулгаар ехэ ажалтай байхадаа гахайнуудаа һайнаар харууһалжа үрьдидэггүй байгаа. Энээнһээ боложо эндэ гахайнууд үхэдэг, ашаг багатай байдаг һэн. Тэжээлэй кухин соо хоёр кормозапарнигуудые, таряа үйрүүлдэг, мүн «ИК-3» гэжэ тэжээл хэршэдэг механизмые, корнеплодуудые угаадаг, хэршэдэг гэхэ мэтын механизмуудые тодхоһоной ашаар тэжээл буйлуулгын шанар һайжаруулагдаа, мүн тэжээл ехээр бэлэдхэгдэдэг болоо. Тиин эндэ хүдэлдэг хүнүүдэй тоо олошороогүй. Иигэжэ гахайшадай ажал ехээр хүнгэдэһэн байна. Эдэ бүгэдын ашаар гахайн харууһан һайжараа, гахайнууд үхэхээ болёо, ашаг ехэтэй болоо. Урда жэлэйхидэ орходоо 1954 ондо энэ колхоз гахай үсхэбэрилгэһөө хоёр дахин ехэ олзо абаа. Энэ жэлдэ колхоз дунда зэргээр 130 килограмм татадаг 222 гахай гүрэндэ тушаагаа, таряанай газарай 100 гектар бүхэндэ 4 центнер гахайн мяха абаа.

Тэжээлые һайн шанартайгаар бэлэдхэдэг жэшээнүүд олон. Фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилга түргэнөөр ябуулха шухала гэжэ дүй дүршэл харуулна.

> Тэжээл буйлуулжа малда эдюулхэ гээшэ тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэл мүн. Энээн тухай статья доро толилогдобо.
>
> Нүхэд һаалишад, малшад, һүнэй-товарна фермэнүүдые даагшанар, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, МТС-үүд болон совхозуудай директорнууд, зоовеТеринарна мэргэжэлтэд энэ хүдэлмэри эмхидхэхын түлөө юу хэжэ байһан тухайгаа редакцида бэшэжэ байгты.

…луулан бэлэдхэхын тулада хоёр ондоо хүдэлмэри хэгдэхэ байна: таряае жэжэ болгохо, мүн тэрэниие ондоо тэжээлнүүдтэй, гол түлэб шэмэтэ тэжээлтэй, мүн бүдүүншье тэжээлтэй холидог байна. Томо фермэнүүдтэ, тэрэшэлэн хэдэн фермэнүүдтэ хэрэглэгдэхэ тэжээлэй таряае нэгэ газар татадаг байгаа һаа, «ДКУ-1,2» гэжэ универсальна механизмые хэрэглэхэдэ дээрэ. Энээнэй һайн юумэниинь юуб гэхэдэ, энээндэ таряа татахаһаа гадна, мүн үбһэнэй гурил бэлэдхэжэ, солоомо хэршэжэ болохо байна.

Тэжээл хэршэдэг универсальна бүхы механизмуудай таряа таталгые ехэ бага болгоходоо хэршэдэг камертань зохихо һагшуурнуудые тодхожо тааруулхада болохо. Тэжээлэй таряае иимээр татадаг гэбэл: үнеэндэ үгэхэ таряанай томо жэжэнь 3—4 миллиметр, гахайда — 2 миллиметр, поршоонхо, шубуудта—1 миллиметр хараатайгаар татаха хэрэгтэй.

Малай тэжээлдэ үбһэнэй гурил хэрэглэхэ

…центрат хадаа эгээл һайн тэ…үн болоно. Тиимэһээ тэрэниие …ын тулада тэрээнтэй адли …ай ондоо тэжээлээр һэлгэхэ … Залаата ногооной үбһэнэй концентрадай орондо хэрэглэ…олохо. Хаһа саг соонь хурая…һан үбһэнэй нэгэ килограмм …0,6—0,8 килограмм таряа гам…рга олгодог байна.

…нуудые шахаха хүдэлмэри …уулхын, мяха абалгада гар…багадхахын тулада гахайн… бүхы фермэнүүдтэ үбһэнэй …бэлэдхэхэ хүдэлмэри эмхидхэ…тэй.

…нэй гурил бэлэдхэхын тулада …1,2» гэжэ механизм, «МДУ-…» универсальна тээрмэ, …0,1» механизм хэрэглэхэ хэ… Эдэ машинануудай конструк…аршье хубилалта хэнгүйгөөр …ршэн татахада болоно. Тэрэ… «ИК-3» гэжэ тэжээл хэршэ…анизмда гү, али «РКС-12» …силосорезкээр үбһэнэй гурил …жэ гахай эдеэлүүлхэдэ боло…ихэдээ «РКС-1» гэжэ си…кые бага зэргэ тааруулан хэ… хэрэгтэй. Эдэ машинануудай …нь олон ондоо байдаг. …1,2» гэжэ механизмда час …һэнэй шиитэй, бэшын зэргээр) 200—350 килограмм хүрэтэр үбһэнэй гурил, «МДУ-0,4» тээрмэдэ—80-һаа 100 килограмм, «ИК-3» гэжэ тэжээл хэршэдэг механизмда—100-һаа 200 килограмм, «РКС-12» гэжэ тааруулан зохёогдоһон силосорезкэдэ 300-һаа 500 килограмм хүрэтэр үбһэнэй талха бэлэдхэжэ болоно. Эдэ бүхы машинануудай бүтээсэнь, гурил татадаг шанарынь (үбһэнэй шиитэй, бэшэһээ болохо) һагшуур һэлгэһэнһээ болохо, ондоогоор хэлэхэдэ элдэбын хэмжүүрэй — 3—8 миллиметр ехэ бага нүхэтэй һагшуурнуудые тодхожо тааруулдаг юм. Гурил болгожо татахын түлөө хуурай үбһэ хэрэглэхэ шухала. Мүн сагай уларилай хүйтэн байхада үбһэн һайнаар татагдадаг байна. Хартаабха, корнеплодууд болон силостэй холижо үбһэнэй гурил гахайнуудта, шубуудта эдюулхэ ёһотой. Үбһэнэй гурилай нормо иимэрхүү байха гэбэл: эхэһээ гараһан поршоонхонуудта — 400 грамм хүрэтэр, эхэ гахай, шахагдажа байһан поршоонхонуудта — үдэр соо 3 килограмм хүрэтэр үгэхэ.

Үбһэнэй гурил малай ашаг шэмэ дээшэлүүлнэ, гахайе түргэнөөр таргалуулна гэжэ зарим ажахынуудай дүй дүршэл харуулна.

Концентрадуудые таталга

…олонхи колхозуудта кон… гээшэмнай таряан байдаг. …рированнэ тэжээлые тусгаар …тэгүй гэжэ зарим хүн һана…эмэһээ таряан тэрэ шэгээрээ …дюулэгдэдэг байна. Татаг… таряан эдеэн болосогүй, тэ…лээдгүй ехэ хубиин табанай …алда хоол болонгүй тэрэ шэ…аягдадаг. Эгээл иимэһээ мо…олон шубуудта үгэхэ таряан…ыень бултынь бэлэдхэн буй… хэрэгтэй.

…ар тээрмээр, гар тээрмээр, …0,4» гэжэ универсальна тээр… «ДКУ-1,2» гэжэ тэжээл хэр… универсальна механизмаар … гэжэ тэжээл хэршэдэг меха… таряа татадаг байна.

… колхозууд болон МТС-үүдтэ …һан «МДУ-0,4» гэжэ универ…тээрмэдэ гол түлэб малай тэ…дохо таряа татадаг ба үбһэ…гурил бэлэдхэдэг байһаншье һаань, заримдаа хүнэй эдихэ таряан татагдадаг байна. Иимэ тээрмые тэжээл буйлуулан бэлэдхэлгэдэ хэрэглэхэ ёһотой.

Концентрированнэ тэжээлые буй-

Солоомые буйлуулан бэлэдхэлгэ

Республикын колхозуудай тэжээлдэ солоомон ниилээд ехэ һуури эзэлдэг. Хабарай культурануудай, тэрэшэлэн намарай культурануудай солоомые амта һайнтай, хоолтой шэмэтэй, малай эдихэдэ шэнгэсэтэй болгохын тулада эдюулхынгээ урда тээ тэрэниие буйлуулан бэлэдхэхэ хэрэгтэй.

Бүдүүн тэжээлые олон янзаар буйлуулан бэлэдхэдэг арга бии юм. Бүдүүн тэжээлые хэршээд, уһанда дэбтээхэ гээшэ эгээн бэлэн аргануудай нэгэн. Солоомые хэршээд, уһанда (дабһатай уһанда һаа бүри һайн) дэбтээжэ, концентрированнэ гү, али шэмэтэ тэжээлтэй холижо амтаруулдаг байна. Энэ арга хэрэглэхэдээ солоомые соломорезкэдэ бэшэ, харин «ДКУ-1,2» гэжэ механизмда гү, али «ИК-3» гэжэ тэжээл хэршэдэг машинада жэжэ болгохо хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, эдэ машинанууд солоомыень минии хэршэдэггүй, харин тэрэнэй суурые задалдаг байна. Тиимэһээ минии хэршэһэндэ орходоо солоомон зөөлэн боложо буйлуулан бэлэдхэхэдэ һайн болодог.

Хэрбээ ажахыда солоомо иигэжэ бэлэдхэхэ машинын үгы байгаа һаа, силосорезкэнүүдтэ солоомые жэжээр хэршэжэ малда эдюулхэдэ болохо байна. Эбэртэ бодо малда эдюулхээр хэршэһэн солоомоной хэршэдэһэн бүхэниинь 5—7 сантиметр тухай байха ёһотой. Моридто, хонидто үшөө жэжээр солоомо хэршэхэ хэрэгтэй. Нэгэ хэршэдэһэниинь 25—35 миллиметр хараатай байха ёһотой.

Солоомые халуун уһаар дэбтээлгэ хадаа мүн лэ бэлэн арга болоно. Хайрсагууд соо гү, али ехэнүүд тогоонууд соо солоомые иигэжэ дэбтээдэг юм. Хайрсаг соо 20—30 сантиметр зузаантайгаар хэршэһэн солоомо хээд, 100 килограмм солоомондо 100—150 литр бусалһан уһанай орохо жэшээтэйгээр солоомон дээрээ жэгдээр халуун уһа адхаха. Тиигэжэ хайрсагай дүүрэтэр солоомо үе үеэр хэһэнэй һүүлээр тэрэнээ хабхаглаад дээрэһээнь хүндэ юумээр дараха. Энээнэй һүүлээр 12—24 час болоод байхада солоомон яһала һайнаар дэбтээд, зөөлэн болоод, малда эдюулхэдэ зохид болоод байдаг. Хайрсаг сооһоо солоомые абахадаа концентрированнэ тэжээлтэй холидог, дабһалдаг, тиигээд хүрэһэн хойнонь (30—35 градус температуратай болоходонь) малда үгэдэг байна.

Эдеэ хоолой промышленностиин үлэдэһые хэрэглэдэг городууд шадарай аймагуудай колхозууд бүдүүн тэжээлые бусалһан халуун уһаар дэбтээхэдээ уһанай орондо халааһан бардаа гү, али ондоо юумэнүүдые хэрэглэхэ аргатай. Иигэжэ бэлэдхэхэдэ тэжээл дэбтэхэтээ хамта амтаруулагдадаг байна. Иигэжэ бэлэдхэһэн тэжээлые мал ехэ дуратайгаар, амтархан эдидэг. Уһа гү, али бардаа халаахын тулада «ЗК-1,0», «ЗК-0,2», «ЗК-0,5» гэжэ кормозапарнигуудые хэрэглэхэдэ болохо. Кормозапарнигуудай ехэ тогоонууд соо гү, али тусгаар багууд соо шэнгэн юумые халаадаг юм.

Республикын колхозуудта солоомые халуун уһаар дэбтээгээд, ууралда байлгадаг арга үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Хэршэгдэһэн солоомые хайрсагууд соо гү, али цементлэгдэһэн нүхэнүүд соо тон нягтаар ябталан хээд, 100 килограмм солоомондо 50—60 литр уһа холихо жэшээтэйгээр тэрэ солоомые жэгдээр дэбтээдэг байна. Тогооһоо гараһан уурал хайрсагай дороһоо ороһон хоолойнуудаар ородог юм. Тиигээд хайрсагуудай хабхатай забһараар ууралай гаратар иигэжэ ууралтуулга хэгдэдэг. 30—40 минута соо энэ хүдэлмэри үргэлжэлдэг. Ууралтуулһанай һүүлээр хайрсагтай солоомоёо гурбан час соо байлгадаг юм. Юундэб гэхэдэ, солоомон һайнаар дэбтэдэг байна.

Иимэ тэжээлые сүүдхэдээ хэды шэнээн хэрэглэхэ эрилтэтэй байнаб, тэрэнэй зэргээр бэлэдхэгдэдэг юм. Иигэжэ солоомо бэлэдхэхэ хайрсагуудые түхеэрхэдээ нэгэ кубическа метр соо 100 килограмм хэршэгдэһэн хуурай солоомон ородог гэжэ хараадаа абаха хэрэгтэй.

Солоомо хайрсаг соо хэхэ, тэрээн сооһоо абаха хүдэлмэриие бага болгохын тулада 1—1,2 кубическа метр хараатай, 0,8 метр үргэнтэй хайрсагуудые бэлэдхээ хада һайн. Тиин дүүжэн харгын ехэ тогооной орондо тэдэниие үлгөөд, иинэ тиишэнь хүдэлгэхэдэ таарамжатай байха һэн. Иигээд байгаа һаа, хайрсагууд сооһоо сэхэ кормушканууд соо тэжээлээ гаргажа малда үгэхөөр байгаа.

Солоомые бэлэдхэхэ тухай хэлэгдэһэн эдэ бүхы аргануд тэжээлэй ганса амта һайжаруулхаһаа бэшэ, тэрэниие хоолтой болгодоггүй байна. Солоомые дэбтээгээд ууралтуулхада нэгэ бага шэнгэсэтэй болодог ба тэрэниие сэбэр болгодог байна.

Химическэ аргаар солоомые буйлуулга эгээл һайн арга болоно. Энэ аргын гол удхань юуб гэхэдэ, извёсткын сайдам солоомын хатуужаһан суурай хальһые дэбтээдэг байна. Тиимэ болоходоо солоомон малай эдихэдэ бэлээр шэнгэдэг юм. Извёсткын сайдамаар дэбтээхэдэ тэжээл 1,5—2 дахин түргэнөөр шэнгэдэг болоно. Тиихэдээ тэжээлтэ зүйлөөрөө иимэ солоомон һайн шанартай үбһэнтэй адли юм.

Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн МТС-эй харьяата колхозууд үнгэрэгшэ үбэл һүнэй-товарна фермэнүүдтэ солоомо извёсткын сайдамаар дэбтээхэ арга хэрэглэжэ, зарим тэды дүй дүршэлтэй болонхой. Солоомые иигэжэ буйлуулхада малай хүшэ тамир хүдэлдэггүй, тиимэ хадаа үбэлдөө үнеэд һүеэ татадаггүй юм.

Солоомые извёсткын сайдамаар хайшан гэжэ дэбтээхэб

25 хүнэг уһанай багтаха тусгаар бочко соо, хайрсаг соо гү, али цементлэгдэһэн нүхэн соо извёсткын сайдам бэлэдхэгдэдэг юм. 25 хүнэг уһанда 3 килограмм хуурай извёстко гү, али 9 килограмм бусалгагдаһан үдхэн извёстко хэрэгтэй болодог. Уһыень халуун байлгаа хада һайн. Юуб гэхэдэ, извёстко түргэнөөр бусалдаг, тиигэжэ солоомо дэбтээхэдэ таарамжатай байдаг юм.

Малай сүүдхэ соо эдихэ хэмжүүртэйгээр хэршэгдэһэн солоомон хайрсаг гү, али нүхэн соо хэгдэхэ ёһотой. Тэрэниие извёсткын сайдамаар дэбтээгээд, һайса худхаха хэрэгтэй.

Хэршэгдэһэн солоомондо извёсткын сайдамай һайнаар шэнгэһые мэдэхээ һанаа һаа, тэрэниие талмай дээрэ адхаад, һайнаар даража сүүдхэ тухай саг соо байлгаха ёһотой. Солоомын оройдонь извёсткын бии болоо һаа, тэрэ һайнаар дэбтээглээ гэжэ ойлгохо хэрэгтэй. Иигэжэ бэлэдхэгдэһэн солоомые сэбэр уһаар угаангүйгөөр малда үгэдэг юм. Солоомые буйлуулан бэлэдхэлгэ таһалдуулхагүйн ба үдэр бүри һая бэлэдхэһэн солоомотой байхын тулада модоор хэһэн хоёр щитэнүүдые бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Тиигээд тэдээн дээрэ буйлуулһан солоомые хэжэ байха. Солоомые амтатай болгохын тулада центнер солоомондо 5—8 грамм хараатай дабһа хэхэ, тиигэхэдээ дабһаяа извёсткынгоо сайдам соо бэшэ, харин солоомоёо дабһалха хэрэгтэй. Томо малда сүүдхэдээ бэлэдхэгдэһэн солоомые 15 килограмм хүрэтэр, нэгэнһээ дээшэ наһатай залуу малда 10 килограмм хүрэтэр эдюулхэдэ болохо.

Извёсткын сайдамаар дэбтээн буйлуулһан солоомые бүхы мал түрүүшын үдэрһөө шахуу эдидэг, зариманиинь хоёрдохи, гурбадахи үдэртэнь эдижэ һурадаг байна.

Извёсткын сайдамаар солоомо дэбтээн буйлуулха хүдэлмэри дулаан байра соо хэгдэхэ хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэри хүйтэндэ хэхэдэ тон муу байдаг гү, али огтолон ямаршье үрэгүй байдаг, юуб гэхэдэ дэбтэһэн солоомон хүрэшэдэг гэжэ дүй дүршэл харуулна. Энэ бэрхэшээлтэй ушархагүйн тулада малшад иимэ юумэ хэдэг: 50—75 миллиметр диаметртэй шэрэм хоолойн нэгэ хажууеынь бүтүүлээд, дэбтээжэ байһан солоомон руу хэдэг, тиигээд резинэ шлангаар бусалжа байһан амһартатай холбодог юм. Ууралыень газаа тээшэнь солоомон руунь гаргахын тулада энэ хоолойдоо шахматна янзаар нүхэнүүдые хэхэ ёһотой. Малда үгэхынгөө урда тээ солоомые мүн иигэжэ ууралтуулха хэрэгтэй. Тиигээдшье извёсткын сайдамаар солоомые дэбтээлгэтэй хамта тэрэниие ууралаар дулаасуулха арга хэрэглэхэдэ тэжээлэй шанарые һайжаруулдаг, малай эдихэдэ шэнгэсэтэй болгодог гэжэ Тарбагатайн малшад тоолоно.

Үнгэрэгшэ үбэл солоомые извёсткын сайдамаар дэбтээжэ үнеэдтэ эдюулгые үргэнөөр хэрэглэхэдэ ехэ һайн байгаа. Түбхын түрүүндэ иигэжэ эдеэлүүлхэдэнь үнеэдэй хүшэ тамир һайжараа, һү ехэтэй болоо. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна хоёрдохи фермэдэ үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө эхилээд извёсткын сайдамаар солоомые дэбтээжэ үнеэдтэ эдюулһэнэй ашаар үбэлэй дүрбэн һара соо үнеэн бүриһөө 208 литр һүн һаагдаа. Тиигэн гэһээнь энэл колхозой нүгөө дүрбэн фермэнүүдынь тон адлихан эрхэ байдалтай байгаад солоомые иигэжэ буйлуулангүй үнеэндэ эдюулхэдээ энэл саг соо үнеэн бүриһөө минии 150—160 литр һү һаагаа.

Мүнөөхи хоёрдохи фермэдэ тугаллаһан үнеэдтэ извёсткын сайдамаар дэбтээһэн солоомо эдюулһэниинь нэгэ үнеэн сүүдхэдээ 11,8 литр һү гарадаг байгаа, тиихэдэ нүгөө фермэнүүдтэхи үнеэдһээнь—7—8 литр һүн гарадаг һэн. Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо февраль соо 46 үнеэдһээ сүүдхэ соо 365 литр һүн һаагдадаг байгаа. Извёсткын сайдамаар дэбтээһэн солоомые үнеэдтэ эдюулдэг болоходонь 410 литр һүн һаагдадаг болоо. Үнеэн бүхэндэ сүүдхэдээ 1 литр һүн нэмээ.

Извёсткын сайдамаар солоомые дэбтээхэ гээшэ тон шухала хүдэлмэри мүн. Эбэртэ бодо малда иимэ солоомо эдюулхэдэ ехэ үбһэн арьбалагдажа, залуу малда, хонидто эдюулхэ, үбһэнэй гурил бэлэдхэжэ, гахай шубуудта эдюулхэ арга олгоно.

Колхозуудай малшад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд солоомые буйлуулан бэлэдхэжэ малда эдюулхэ энэ түрүү аргые фермэ бүхэндэ хэрэглэхэ уялгатай. Энээниие бэелүүлхэ таарамжатай эрхэ байдал бии, тэжээлэй кухинууд, цехүүд баригданхай, малшадай ажал хүнгэдхэхэ элдэбын машинанууд бии юм.

Солоомые буйлуулан бэлэдхэлтэ хадаа ажал ехэтэй хүдэлмэри мүн. Хүдэлмэриин үдэр соо хоёр хүн 10 центнер хуурай солоомые извёсткын сайдамаар дэбтээжэ шадаха, тэрээгээр 200—250 мал эдеэлүүлжэ болохо байна. Энээнтэй хамта хэршэгдэһэн солоомые тэжээлэй кухнида абаашахада, тэрэниие малай эдихэ газарта һөөргэнь асаралгада һаалишадай ехэ ажал гарадаг. Тиимэһээ энэ хүдэлмэриие механизацилха гээшэ тон шухала. Энээниие бэелүүлхэ бүхы арга боломжо бии. Хуушан молотилкануудай, комбайнуудай, таряа сэбэрлэдэг машинануудай вентиляторнууд МТС-үүдтэ бии юм. Хэршэгдэһэн солоомые буйлуулан бэлэдхэхэ газарта зөөлгые механизацилгада эдэ вентиляторнуудые хэрэглэжэ боломоор, тэрэшэлэн стационарна вентиляторнуудые хэрэглэжэ болоно. Фермэнүүдтэ шахтна худагууд бии юм. Тэжээл буйлуулан бэлэдхэхын, малые уһалхын тулада худагһаа уһа абаха насосуудые, багуудые тодхохо хэрэгтэй. Иимэ түхеэрэлгэнүүдые тодхоходо бэрхэтэй бэшэ, илангаяа МТС-үүдэй механизаторнууд малшадта бодото туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Силосые амһарта сооһоо гаргаха, зөөхэ хүдэлмэри механизацилга

Энэ жэлдэ колхозууд болон совхозууд силос, илангаяа кукурузын силос ехээр дараа. Траншейнүүд сооһоо силосые гаргаха, фермэнүүдтэ абаашаха гээшэ мүн лэ ажал ехэтэй хүдэлмэри юм. Энэ хүдэлмэриие механизацилха гээшэ МТС-үүд, колхозууд болон совхозуудай уялга мүн.

Электричествээр юумэеэ бүтээдэг ажахынуудта амһарта сооһоо силос транспортёроор гаргагдадаг. Бурмонкоопсоюзай, Сельхозснабай базануудта электродвигательнуудтай овощной транспортёрнууд ерэһээр һара хахад болобо. Эдээниие һаяын үдэрнүүдтэ фермэнүүдтэ тодхожо, амһарта сооһоо силос гаргахадаа хэрэглэхэ болоно.

Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо силосэй дарагдаһан газар хүрэтэр дүүжэн харгы татагдаа, тэрэнь траншейнүүд дээрэ татагданхай. Энээнэй ашаар силосые нүхэн сооһоо гаргажа дүүжэн харгын вагонеткэ соо хэхэ болоно. Траншейнүүдһээ силос гаргахын, тэрэниие малда эдюулхэ газарта абаашахын тулада олон колхозууд дүүжэн харгынуудые хэрэглэхэ аргатай. Мүн ондоо аргаар силосые нүхэн сооһоо гаргажа боломоор. Жэшээлхэдэ, юрын түмэр аргамжаар нүхэн сооһоо силос гаргажа болохо юм. Аргамжын нэгэ үзүүртэ силос хэхэ хайрсаг уяад, лебёдкодо холбогдоһон блогые гараар гү, али морёор эрьюулжэ, өөдэнь гаргагдадаг байна. Тиимэ блогые хаанашье хэжэ болохо. Энээнэй тулада доронь шэрэм хоолой гү, али бревно үбилтэ хээд, дээрэнь эрьелдэжэ байдаг катогуудые бүхэлжэ, тэрээгээр түмэр аргамжа татагдажа, табигдажа байдаг юм.

Силос гаргажа байхын тулада мүн тэрэшэлэн «ЗИД-4,5» гэжэ двигательтэй «СКП-0,15» гэжэ краново стогометателиие хэрэглэжэ болохо. Зүгөөр тэрэнэй урдахи тармуурые силос хэхэ хайрсагаар гү, али ондоо ямар нэгэн амһартаар һэлгэхэ хэрэгтэй. Мүн тэрэшэлэн юрын худагай модонтой адляар дээрээ хүндэлэбшэтэй бахана зоогоод, уһа абадагтал адляар нүхэн сооһоо силос бэлэхэнээр өөдэнь гаргажа болохо.

Эдэ аргануудай али алиеншье хэрэглэхэдэ гараараа гаргажа байһанда орходоо нүхэн сооһоо силос гаргаха хүдэлмэри хэдэн дахин хүнгэн болохо байна.

П. Кулаковский, Ехэ-Куналейн МТС-эй главна зоотехник,
И. Абзаев, инженер.

Траншей сооһоо силос гаргаха, мүн малай байрануудта абаашаха механизмууд болон түхеэрэлгэнүүд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Силос ашажа гаргаха тэргэ. 2. Овощной транспортёр. 3. Үргэшэ. 4. Һурп хаядаг механизм. 5. Хүнэй гү, али мориной хүсөөр хүдэлдэг подъёмник 6. Дүүжэн харгы.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Германска Демократическа Республикада ошоод байна

ГДР-эй Арадай палатын Президиумэй уряалаар Германска Демократическа Республикада ошоод байһан СССР-эй Верховно Соведэй делегаци республикын ажабайдалтай танилсахын тулада Германска Демократическа Республикын городууд болон тосхонуудаар аяншалхаяа ноябриин 28-да Берлинһээ мордоһон байна.

СССР-эй Верховно Соведэй хэдэн депутадууд нүхэр Н. С. Патоличев түрүүтэйгээр ноябриин 28-да Дрездендэ ерээ. Эдэнтэй хамта ГДР-эй Арадай палатын Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо Г. Геттинг болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд тэдэнтэй суг ябалсаа.

Дрездендэ Верховно Соведэй депутадууд городской ратушада ороо. СЕПГ-эй городской болон окружной комитедүүдэй зүгһөө Дрезден городой обер-бургомистр В. Вейдауер айлшадые үнэн зүрхэнһөө амаршалаа.

Удаань, арадай предприятие — электроаппаратурын «Лейстенбау» гэжэ заводые болон автомобильнуудые заһабарилдаг городской мастерскойе делегациин гэшүүд хараһан байна.

Үдын хойто тээ СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд нютагай захиргаанай органуудай түлөөлэгшэдтэй уулзаа.

Фридрих Энгельсын түрэһөөр 135 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседаниин үдэшэлэн болоходонь делегациин гэшүүд хүндэтэ айлшад боложо тэрээн дээрэ байлсаа. Энэ заседанине СЕПГ-эй окружной комитет эмхидхэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүд депутат Г. А. Денисов түрүүтэйгээр ноябриин 28-да Росток городто ерээ. Окружной соведэй түрүүлэгшэ Ганс Варнке Росток округой ажалшадай зүгһөө айлшадые хани ёһоор амаршалаа.

Удаань, СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүд Германска Демократическа Республикын «Варн» гэжэ судна бүтээлгын томо верфьдэ ошоо. Германска Демократическа Республикын арадай палатада Росток округһоо һунгагдаһан депутадуудай болон верфиин коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй заседаниин предприятиин клуб соо боложо, тэрээндэ советскэ айлшад хабаадалсаа.

Үдэшэнь, «Матиас-Тезин-Верфт» (Бисмар город) гэжэ фирмын Советскэ Союзай захилаар бүтээһэн «Фридрих Энгельс» гэжэ судные уһанда оруулгын үедэ СССР-эй Верховно Соведэй делегациин зарим гэшүүд байлсаа.

* * *

Делегациие хүтэлбэрилэгшэ Н. С. Патоличев түрүүтэйгээр ноябриин 28-да Дрездендэ ерэһэн СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүд мүнөөдэр Дрезден округой районууд соогуур аяншалаа.

Нүхэр Н. С. Патоличев, депутадууд · уранзохёолшо А. Т. Венцлова, Краснодарска хизаарай «Кубань» гэжэ совхозой директор Н. И. Трофименков Баутцен городто ерээ.

Удаань, районно соведэй депутадуудтай уулзахадаа, районно соведэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэритэй делегациин гэшүүд танилсаа.

Делегациин гэшүүд С. А. Скачков, В. А. Амбарцумян, С. Нурутдинов Гёрлиц городто ошоо. ГДР-эй вагон бүтээлгын томо заводуудай нэгэн бологшо машина бүтээлгын «Ваггонбау» гэжэ эндэхи заводто делегациин гэшүүд хүрэһэн байна.

Заводой управлениин байшангые хараһанайнгаа һүүлээр предприятиин управлениин түлөөлэгшэдтэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй болон үйлэдбэриин эдэбхитэдтэй делегациин гэшүүд уулзаа.

Депутат Г. А. Денисов түрүүтэйгээр Росток округто айлшалжа байһан СССР-эй Верховно Соведэй делегациин хэдэн гэшүүд окружной соведэй хүдэлмэрилэгшэдтэй ноябриин 28-най үдэшэ уулзаа. Хани ёһоной хөөрэлдөөн боложо, соведэй хүдэлмэрилэгшэд ба айлшад хүдэлмэриингөө дүй дуршэлые халан абалсаа.

Германска Демократическа Республикын хойто талын томо предприятинуудай нэгэн бологшо судна бүтээлгын «Варнов» гэжэ верфиие делегациин гэшүүд хараһан байна.

Верховно Соведэй делегациин зарим гэшүүд окружной соведэй түрүүлэгшэ Х. Варнке гэгшэтэй хамта Шуленберг тосхондохи хүдөө ажахын «Дружба» гэжэ үйлэдбэриин кооперативта ошоһон байна. Немецкэ таряашад советскэ айлшадые хани халуунаар угтаа.

Үдэшэнь, СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүд Ростогой Арадай театрта орожо, «Спящая красавица» гэжэ баледые хараа.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин хэдэн гэшүүд Союзай Соведэй мандатна комиссиин гэшүүн Молдавиин коммунистическэ партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь З. Т. Сердюк түрүүтэйгээр ноябриин 29-дэ Магдебург округто ерэжэ, Хайденслебен районой ажабайдалтай танилсаа.

З. Т. Сердюк, УССР-эй Черкасска областиин Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Г. Е. Буркацкая энэ районой Рслебен гэжэ общинада хүрөө. Тэдэнэр «Социалистическая Родина» гэжэ үйлэдбэриин кооперативай ажахытай һайнаар танилсаа. З. Т. Сердюк Г. Е. Буркацкая хоёр үмсын таряашан Отто Шерникаутэй ажахые хараһан, энэ таряашантай удаанаар хөөрэлдэһэн байна.

Депутадууд П. Ф. Морозов И. Ф. Синицин хоёр Хайденслевенэй машинно-тракторна станциин хүдэлмэритэй танилсаа.

СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министр, СССР-эй Верховно Соведэй депутат М. Д. Ковригина районой поликлиникын хүдэлмэритэй танилсаа.

Үдэшэнь, районой соведтэ районой соведэй хүдэлмэрилэгшэдтэй болон Хайденслевен районой эдэбхитэдэй түлөөлэгшэдтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүд уулзаа.

(ТАСС).

Франциин Национальна суглаанда

Форой правительствода этигэл найдабари олгохо тухай голосовани хэхэ тухай асуудал Национальна суглаанай ноябриин 29-нэй заседани дээрэ хэлсэгдээ. Энэ заседани ехэ шууяатайгаар үнгэрөө.

Правительствын юрэнхы политика тухай табигдаһан асуултануудые национальна суглаанай хаража үзэлтые хойшолуулха, мүн һунгалта болзорһоонь урид хэхэ тухай ба һунгуулиин системэ тухай хуулиин проектые түрүүшын ээлжээндэ хаража үзэхэ тухай эрилтэ хэн, этигэл найдабари тухай асуудал Фор табяа гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн.

Үгэ хэлэлгын һүүлээр, голосованиин болохын урда тээ правительствые толгойлогшо Эдгар Фор тобшо үгэ хэлээ. Парламентска һунгалтые болзорһоонь урид үнгэргэхэ тухай ба һунгуулиин системэдэ хубилалта оруулха тухай асуудалай шиидхэгдэтэр, юрэнхы политика тухай үгэ хэлэлгые хойшолуулха шухала гэһэн өөрынгөө хараа бодолые тэрэ ехэ нэтэрүүгээр үмөөрөө.

Удаань, забһарлалга соносхогдоо. Тэрэнэй һүүлээр этигэл найдабари тухай асуудалаар голосовани эхилхэ байна.

* * *

Форой правительствода этигэл найдабари олгохо тухай асуудалаар Францийн Национальна суглаанай ноябриин 29-нэй үдэшын заседани дээрэ голосовани болоо. Правительствода этигэл найдабари олгохые буруушаажа 318 депутат, этигэл найдабари олгохын түлөө 218 депутат голосовалаа.

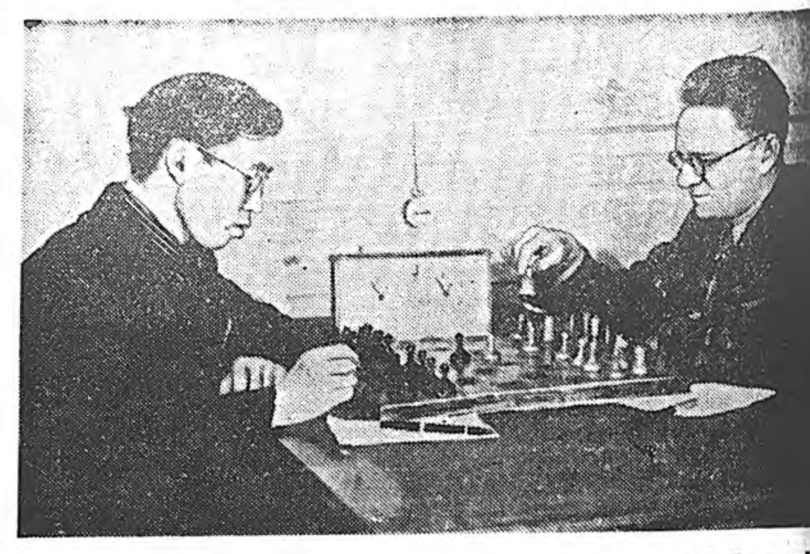
(ТАСС).

Италиин үгытэйшүүл газарай түлөө тэмсэнэ

РИМ, ноябриин 30. (ТАСС). Сан-Никандро (Фоджа провинци) общинын үгытэйшүүл томо помещигүүдтэ хамаатай 500 гектар газарые эзэлэн абаа. Энэ газарые эздынь элдүүрилдэггүй, харин бэлшээри болгон хэрэглэхын тулада арендаар үгэдэг байһан юм гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Американска эрдэмтэ-атомник Дональд Чарльз өөрыгөө хоролон алаба

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 30. (ТАСС). Нью-Йоркын «Фландерс» гэжэ отелиин таһагуудай нэгэн соо американска оюун бэлигтэй эрдэмтэ-атомник Дональд Чарльз ноябриин 26-да бэеэ хоролон алаа. Тэрэ эрдэмтэ 47 наһатай юм. «Ажал хүдэлмэришьегүйб, гэр байра, эд зөөришье үгыб, дүтын хүншье үгы» гэһэн бэшэг тэрэнэй бэеэ хоролон алаһан таһаг сооһоо олдоо.

Шатаршад Сампилов Сумкин хоёр наадажа байна. С. Доржиевай [...]

Шатараар А. Сумкин республикын чемпион болобо

Шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн дүүрэбэ. Һүүлшын, 15-дахи уулзалгын урда тээ хойшолуулагдаһан партинууд наадагдаа. Эндэ Мамилов Павловые, Сампилов Цыденовые, Цыденов Малковые шүүгээ. Сампилов Воробьев хоёр тэнсээ.

Сумкин Сампиловтай наадаад, эрид добтолжо ябатараа тэрэнээ һайнаар үргэлжэлүүлжэ шадангүй шүүгдэшоо.

15-дахи уулзалга эхилбэ. Сумкин Мадаевтай наадаа. Мадаев бэедээ ехэ найдангяар партияа захалаад, хойно хойноһоонь добтолгонуудые хэбэ. Сумкин добтолгонуудтань эсэргүүсэн һайнаар наадажа, тэнсүү болобо. Мадаев шүүхээр байдалтай байһан аад, буруугаар наадажа шүүгдэбэ.

Сампилов Галдановые, Мельников Тоглоевые, Мункоев Пуртовые, Воробьев Цыденовые шүүгээ.

Павлов Власов хоёр тэнсээ. [...] соогоо партияа дүүргэжэ шад[...] дээрэһээ Михайлов Мами[...] шүүгдээ гэжэ бэшэгдэбэ. [...] Аюрзанайнтай наадаха аад [...] Тиимэһээ Малков шүүгдээ гэжэ [...] логдобо.

Мүрысөөнэй дүнгэй ёһоор, [...] 11,5 очко абаһан мастерта [...] А. Сумкинда республикын че[...]ной нэрэзэргэ олгогдобо. [...] Сумкин гурбадахи жэлээ респ[...]кын чемпионой нэрэзэргэ абаба[...]

Сампилов—хоёрдохи (11 [...]той), Мельников—гурбадахи ([...] Улан-Үдын 3-дахи дунда һургу[...] һурагша Аюрзанайн — дүрб[...] (10 очкотой), Мункоев—таба[...] (9,5 очкотой) һууринуудые [...] Удаадахи һууринуудые Воро[...] Галданов, Малков, Тоглоев, П[...] Власов, Цыденов, Павлов, М[...]лов, Мадаев, Мамилов гэгшэ[...]лээ.

А. Малнев[...]

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

ТҮРҮҮ ХОНИШОДТО ШАГНАЛ ҮГТЭБЭ

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Дулмажап Михеева, ОТФ-эйе даагша Ц. Бадмаев агнууриин буу абаһан байна.

«Коммунизм», Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай хонишод мүн лэ шагналда хүртэһэн байха юм.

ҺҮ ЕХЭЭР ҺААНА

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишад Долгор Базарова, Цымжит Намжилова гэгшэд үнеэд бүриһөө 180—155 литр һү октябрь һара соо һаагаа.

Мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан М. Андреева, Молотовой н[...]рэмжэтэ артелиин һаали[...] М. Чимитова болон бусад [...] һаалгаар һайн амжалта т[...]лаа.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

Яруунын мяха-һүнэй сов[...]зой механизаторнууд парти[...] XX съездые нэрэтэй түрэ[...]гөөр уттахын түлөө социа[...]стическэ мүрысөөндэ оролсо[...] трактор ба хүдөө ажахын [...]шинануудые эршэмтэй[...] заһабарилжа байна. Тэдэн[...] трактор заһабарилгаар [...]риин түрүүшын хахадай туса[...]бые болзорһоонь урид дүүр[...]гээ. Мүн 18 комбайн заһа[...]бариһаа гаргаһан байна.

Редакторай орлогшо О. ГОМБОЕВ

Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэлгые харуулһан советскэ выставкэ Делидэ нээгдэбэ

ДЕЛИ, ноябриин 30. (ТАСС). Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэлгые харуулһан советскэ выставкэ мүнөөдэр Делидэ нээгдээ. Энэ выставкэ Советскэ Союзһаа Индидэ нээгдэһэн промышленна выставкын павильоной нэгэ хубинь болоно. Тус выставкые Байгаалиин ресурснуудай болон научно-шэнжэлэлгын хэрэгүүдые эрхилдэг министр Малавия нээгээ. Хариин оронуудһаа Делидэ байдаг зарим түлөөлэлгын газарнуудые толгойлогшонор, столицын олонниитэ, наукын ажал ябуулагшад, тэрэшэлэн индийскэ ба бусад оронуудай журналистнууд выставкые нээлгэ дээрэ байлсаа.

Атомай бүридэлые болон атомна энергиие Советскэ Союзай промышленностьда, хүдөө ажахыда, медицинэдэ, наукын болон техникын бусад һалбаринуудта яажа хэрэглэгдэдэгые македүүд, фотографинууд, схемэнүүд, диаграмманууд харуулна. Советскэ Союзда байгуулагдаһан дэлхэй дээрэхи түрүүшын атомна электростанциин макет, элдэб түхэлэй реакторнуудай македүүд, радиоактивна изотопуудые арадай ажахыда хэрэглэхэ түхеэрэлгэнүүд болон приборнууд выставкэ дээрэ табигдаһан байна.

Выставкын нээгдэһэн үдэр, тэрэнэй директор профессор Д. И. Рябчиков пресс-конференци үнгэргэжэ, выставкын уг зорилго тухай хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ хөөрэжэ үгэхэ зуураа, Индиин болон Советскэ Союзай хоорондо научна талаар холбоо барисаае саашадань бэхижүүлгэдэ выставкэ туһалха байна гэжэ онсо тэмдэглээ.

Индиин премьер-министр Неру Калькуттада ерэбэ

КАЛЬКУТТА, ноябриин 30. (ТАСС). Индиин республикын премьер-министр Джавахарлал Неру мүнөөдэр самолёдоор Делиһээ Калькуттада ерээ.

Турецкэ правительство тушаалһаа гараба

ПАРИЖ, ноябриин 30. (ТАСС). Демократическа партиин парламентска фракциин заседани дээрэ оронной экономическа байдал тухай асуудал ехэ шууяатайгаар зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Турецкэ правительствын бүхы министрнүүд тэрэнэй һүүлээр үсэгэлдэр үдэшэ тушаалһаа гараа гэжэ радио мэдээсэнэ.

Премьер-министр Аднан Мендерес шэнэ правительство байгуулха хүдэлмэри хэнэ.

Тайваньда сэрэгэй бэлэдхэл хэгдэнэ

ЛОНДОН, ноябриин 30. (ТАСС). Холбоото Штадууд Тайвань дээрэ чанкайшистска юһэн шэнэ дивизиие һаяар һургажа, зэбсэглэхэ юм гэжэ Рейтер агентство Тайбэйһээ дамжуулна.

Колхозуудай центрые болбосон түхэлтэй болгохо

Арад зоной олоороо ажаһуудаг һуурин нютагуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэг хадаа ажалшадай материальна болон культурна эрилтыень хангаха ябадалай нэгэниинь юм. Тиимэ дээрэһээ һуурин нютагуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ парти, правительство тусгаар анхаралаа табидаг, мүнгэн зөөри ехээр һомолдог байна.

Һуурин нютагуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар Сэлэнгын аймагта бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Колхозуудай центрнүүд жэл ерэхэ тудам бүри болбосон түхэлтэй боложо байна. Энээндэ баримта болгон иимэ жэшээ харуулая. Нуур Түхэм гэжэ нютагта Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой центр һууриржанхай.

Тус колхозой правлени ба партийна эхин организаци артелиингээ центрые гоё һайхан, болбосон түхэлтэй болгохын тула ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Һүүлшын хоёр жэл соо 30 гаран колхозниигууд шэнээр баригдаһан гэрнүүдтэй болоо. Өөрын гэрнүүдые барихадань гүрэн, мүн колхозой правлени ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Партиин уряагаар эндэ ерэһэн колхозой шэнэ гэшүүдтэ 10 гаран гэр баригдажа үгтэбэ.

Мүнөө колхозой центртэ 200 хүнэй һууритай шэнэ клуб, мүн электростанци баригданхай. Электростанциин хүсөөр тээрмэ, пилорама, колхозой радиоузел хүдэлнэ. Гадна, племенной фермэ дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри энэ электростанциин хүсөөр механизацилагданхай.

Мүн колхозой центртэ нарайлгын гэр, больница, долоон жэлэй һургуули бии юм. Тиихэдэ Үбэр Зөөхэйн сельпогой магазинай байшан баригдажа дүүрэхэ болоо.

Ноёхоной сомоной Маленковой нэрэмжэтэ колхоз центрээ Залаа гэжэ нютагта байһыень нёдондо жэлдэ Зургаан Дэбэ гэжэ нютагта нүүлгэһэн байна. Энэ колхозой гэшүүд шэнэ центрээ богонихон хугасаа соо болбосон түхэлтэй болгожо шадаа. Энэ нютагта колхозниигуудай һууха шэнэ гэрнүүд олоор баригдана. Эндэ 400 хүнэй һууритай ехэ клуб, долоон жэлэй һургуулиин гэр, амбулаториин шэнэ гэр, гостиница, бани, магазин баригдаһан байна. Гадна, электростанци баригдажа, колхозниигуудай гэртэ Ильичын лампанууд яларна. Колхоз радиоузелтай болонхой.

Мүн тэрэшэлэн Тельманэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай центрнүүдтэ колхозниигуудай шэнэ гэрнүүд олоор баригдаа. Мүн культурын эмхи зургаануудшье олон болонхой. Эндэ электростанци, радиоузел, коммутатор хүдэлдэг юм.

Гэбэшье, Сэлэнгын аймагай зарим колхозууд клубуудай, улаан булангуудай таатай зохид гэрнүүдтэй үшөө болоодүй. Тиимэһээ колхозниигууд сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэрхэхэ аргагүйдэнэ. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз центртээ һайн клубтайшье болоодүй. Доогуураа үмхирһэн, набтархан аад, харанхы нэгэ заахан гэрые эндэ колхозой клуб болгоһон байна. Энэ клуб культурын гуламтын түхэлгүй. Досоонь гоё һайханаар бэшэгдэһэн нэгэшье уряа лозунг, плакат харахагүйт. Уранһайханай самодеятельностиин вечернүүд эндэ болодоггүй. Иимэ клубта хэн амархаяа ерэхэб? Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Шатдыров) мүнгэн үгы гэжэ шалтаад, артелиингээ центртэ болбосон түхэлтэй клуб барихын түлөө ямаршье оролдолго гарганагүй. Энэ колхоз ганса клуб барихаһаа байтагай, шэнэ гэрнүүдые олоор бариха дүүрэн арга боломжотой. Эдэ арга боломжонууд тухайгаа эндэхи колхозниигууд суглаан бүхэндэ хэлэдэг. Теэд колхозниигуудай энэ эрилтые артелиин правлени ба партийна эхин организаци бэелүүлхэ талаар хэмжээ абанагүй.

Калининай нэрэмжэтэ колхоздо фельдшерскэ пункт хүдэлмэрилнэ. Энэ пунктын гэр үмхиржэ байна. Тиихэдэ нэгэ заахан набтархан гэрые колхозой клуб болгонхой.

Энэ колхозойхид клуб шэнээр барихые колхозой правлени ба партийна эхин организацида жэл ерэхэ бүри дурадхадаг. Гэбэшье, колхозниигуудай энэ һайшаалта дурадхалые тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Цыдыпов ба Кулаков гэгшэд хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ оролдодоггүй.

Энэ колхозой территори дээрэ Билюта гэжэ тосхон оршодог. Дурсагдагша тосхондо Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд, Билютын заготзерногой хүдэлмэрилэгшэд һууна. Бултадаа эндэ 100 гаран айлнууд бии. Гэбэшье, энэ тосхоной ажалшадай культурна эрилтэнүүд харюулагданагүй. Эндэ кино табиха, концерт харуулха клуб үгы. Эндэхи залуушуул 5 модондо байһан Селендума тосхондо ошожо сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэ баатай болодог.

Хүдөө ажахые дам саашадань хүгжөөхын түлөө эрид шангаар тэмсэжэ байһан колхозно таряашадай культурна эрилтэнүүдые хүсэдөөр харюулха гээшэ колхозуудай правленинүүдэй, партийна эхин организацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. Мүнөө колхоз бүхэнэй центртэ һайн клуб, бани байхаһаа гадна, мүн бригада, фермэ бүхэндэ иимэ барилганууд байха ёһотой. Һүүлэй үедэ эмхидхэгдэһэн культбазанууд культурна хүдэлмэриин ёһотой гуламта болобо. Колхоз бүхэн мүнөө культбазануудтай боложо, тэрээниие шухала хэрэгтэй юумэнүүдээрнь хантаха уялгатай.

Б. Ширеторов,
манай корр.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ УРЬҺАЛАМЖА

(1954 ондо гаргагдаһан)

1955 оной ноябриин 20-до Арзамас городто болоһо[н] шүүбэринүүдэй 2-дохи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы разрядуудай серинүүд болон облигацинуу[дай] удаадахи номернуудта шүүбэринүүд тудаа:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
160143	44*)	1 000	164942	1—50	500	170590	47*)	1 000	174830	1—50
160435	1—50	200	165027	22*)	1 000	170596	1—50	200	174899	1—50
160685	1—50	200	165128	1—50	500	170599	16*)	5 000	175078	14*)
160699	1—50	200	165320	04*)	1 000	170685	1—50	200	175254	1—50
160770	12*)	1 000	165345	1—50	200	170752	1—50	200	175283	16*)
160799	49*)	1 000	165379	1—50	500	170843	1—50	200	175286	1—50
160807	1—50	200	165487	1—50	200	170943	1—50	200	175319	1—50
160958	1—50	200	165499	1—50	200	170984	11*)	1 000	175601	1—50
160966	1—50	200	165609	1—50	200	171174	36*)	5 000	175708	1—50
160991	1—50	200	165676	1—50	200	171220	1—50	200	176136	1—50
161028	35*)	1 000	165848	1—50	200	171275	1—50	200	176172	42*)
161087	1—50	200	166097	1—50	500	171418	1—50	200	176626	1—50
161090	1—50	200	166327	22*)	1 000	171438	1—50	200	176650	11*)
161109	1—50	500	166385	32*)	1 000	171501	19*)	1 000	176709	37*)
161123	1—50	200	166573	1—50	200	171523	41*)	1 000	176714	24*)
161280	31*)	1 000	166730	1—50	200	171604	1—50	200	176827	05*)
161613	1—50	200	166854	1—50	200	171755	1—50	200	176853	23*)
161676	25*)	1 000	167086	1—50	200	171874	16*)	10 000	176918	05*)
161703	1—50	200	167199	1—50	500	171911	49*)	1 000	177003	1—50
161716	1—50	200	167330	1—50	200	172141	19*)	1 000	177235	25*)
161767	1—50	200	167416	27*)	1 000	172200	1—50	200	177343	29*)
162088	1—50	200	167420	1—50	200	172338	05*)	1 000	177354	1—50
162249	1—50	200	167431	1—50	200	172343	24*)	1 000	177393	01*)
162314	1—50	200	167475	50*)	1 000	172426	36*)	5 000	177415	39*)
162424	1—50	200	167483	1—50	200	172450	42*)	1 000	177468	1—50
162451	29*)	1 000	167748	34*)	1 000	172645	1—50	200	177765	1—50
162520	1—50	200	167774	1—50	200	173192	13*)	1 000	177873	1—50
162599	1—50	200	167850	15*)	5 000	173200	33*)	1 000	178011	1—50
162670	26*)	1 000	168062	1—50	200	173347	25*)	1 000	178087	1—50
162790	1—50	200	168309	45*)	1 000	173398	1—50	200	178145	1—50
162896	1—50	200	168472	04*)	5 000	173654	1—50	200	178194	1—50
163001	1—50	200	168732	1—50	200	173693	1—50	200	178198	1—50
163149	14*)	1 000	168784	1—50	200	173906	1—50	200	178530	1—50
163246	1—50	200	168871	1—50	200	173921	17*)	1 000	178539	1—50
163363	1—50	200	169018	1—50	200	173972	09*)	5 000	178640	1—50
163634	1—50	200	169417	1—50	200	174081	1—50	200	178754	15*)
163796	1—50	200	169707	12*)	1 000	174103	1—50	200	178950	1—50
164122	1—50	200	170112	1—50	200	174208	1—50	200	179196	08*)
164341	27*)	1 000	170172	1—50	500	174294	1—50	200	179411	04*)
164398	1—50	200	170203	1—50	200	174493	1—50	200	179453	1—50
164452	41*)	1 000	170258	1—50	200	174538	1—50	200	179460	1—50
164808	1—50	200	170486	1—50	200	174581	1—50	200	179525	22*)
164853	40*)	1 000	170508	1—50	200	174654	1—50	200	179864	1—50
164904	10*)	1 000	170551	02*)	1 000	174797	32*)	5 000		

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөөдэ 49 номернуудта тус бүриин 200 тү[хэриг] шүүбэри буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ комиссиин түрүү[лэгшэ]
Арзамасска областиин ажалшадай депутадуудай [...]гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ А. А. СКОЧИ[...]
Комиссиин харюусалгата секретарь Л. А. ВАСИЛЬ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н—00625. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 67[...]